

Parlamentul
Republicii Moldova

CEM - 6 nr. 208

27.07.2023

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media

RAPORT

**la proiectul de lege pentru modificarea Codului educației al
Republicii Moldova nr. 152/2014 și abrogarea Legii nr. 1070/2000
privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea
cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de
specialitate**

Nr. 126 din 04.05.2023

Lectura a II-a

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a examinat proiectul de lege și, având în vedere competențele și atribuțiile funcționale, prezintă următoarele.

În cadrul ședinței plenare din data de 11.05.2023, prezentul proiect de lege a fost supus votului în prima lectură. Comisia parlamentară de profil a organizat consultări publice, implicând mai multe părți interesate (reprezentanți ai instituțiilor de învățământ, syndicate, elevi și studenți, organizații neguvernamentale ș.a.). O serie de propuneri formulate în cadrul acestor consultări au fost luate în considerare în procesul de definitivare a proiectului de lege. De asemenea, alte propuneri relevante pentru sectorul educațional, dar care nu au fost în concordanță cu obiectul proiectului de lege, vor fi analizate ulterior în cadrul activității legislative și a ministerului de resort.

Comisia a analizat opinia părților participante la consultări, a examinat în detaliu toate amendamentele și propunerile deputaților și a reflectat rezultatele în sinteză.

După examinarea proiectului în comisie pentru a doua lectură, deputații au propus modificări suplimentare la prezentul proiect. În cadrul ședinței comisiei, fiecare amendament a fost supus votului de către deputați. Proiectul de lege redactat și sinteza definitivată a amendamentelor constituie părți componente ale prezentului raport.

În acest context, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, cu votul membrilor aleși (7 voturi „pentru” și 4 voturi „abțineri”), propune Parlamentului să examineze și să adopte proiectul de lege nr. 126 din 04.05.2023 în lectura a doua.

Președintele Comisiei

Liliana NICOLAESCU-ONOFREI

Digitally signed by Liliana NICOLAESCU-ONOFREI
Date: 2023.07.27 14:54:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: M. Șarpe, tel: 022820548
E-mail: maria.sarpe@parlament.md

L E G E

**pentru modificarea Codului educației al Republicii
Moldova nr. 152/2014 și abrogarea Legii nr. 1070/2000
privind aprobarea Nomenclatorului specialităților
pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ
superior și mediu de specialitate**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319–324, art. 634), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 3:

noțiunea „cadru al calificărilor” se exclude;

la noțiunea „cadru didactic de sprijin”, cuvintele „specialist calificat” se substituie cu cuvintele „cadru didactic”;

după noțiunea „cadru didactic de sprijin” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*cadru național al calificărilor* – instrument pentru clasificarea calificărilor în conformitate cu un set de criterii care corespund unor niveluri specifice de învățare atinse, al cărui scop este integrarea și coordonarea subsistemelor naționale ale calificărilor și îmbunătățirea transparenței, accesului, progresului și calității calificărilor în raport cu piața muncii și cu societatea civilă;

calificare – rezultat formal al unui proces de formare, evaluare și validare, obținut în momentul în care o autoritate competentă stabilește că o persoană a dobândit rezultate ale învățării corespunzătoare unor standarde date;”

la noțiunea „centru de excelență”, cuvintele „programelor combinate de formare profesională” se substituie cu cuvintele „programelor de formare profesională de diferite niveluri sau programe integrate”;

la noțiunea „certificare”, cuvintele „a competențelor obținute” se substituie cu cuvintele „a rezultatelor învățării”;

la noțiunea „complex educațional”, textul „preșcolar, primar și gimnazial” se substituie cu textul „educației timpurii, primar, gimnazial și liceal”;

după noțiunea „consorțiu” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*credit de studii* – confirmare a faptului că o parte a unei calificări, constând într-un set coerent de rezultate ale învățării, a fost evaluată și validată de o autoritate competentă în conformitate cu un standard stabilit. Creditul de studii exprimă volumul de studii, bazate pe rezultatele învățării definite, și volumul de muncă asociat acestora;”

noțiunile „credite de studii transferabile” și „curriculum adaptat” se exclud;

la noțiunea „curriculum modificat”, cuvintele „finalitățile educaționale” se substituie cu cuvintele „rezultatele învățării”;

noțiunea „descriptori” se exclude;

după noțiunea „district școlar” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*educația adulților* – componentă a învățării pe tot parcursul vieții, care desemnează întregul ansamblu al proceselor educaționale organizate, indiferent de conținut, nivel și metodă, în context formal, nonformal sau informal, și se desfășoară după încheierea primei faze de educație, fără deosebire de nivelul la care a fost întreruptă formarea inițială, în vederea adaptării flexibile a individului la noile realități socioeconomice în permanentă schimbare și în scopul dezvoltării competențelor necesare pentru activitatea profesională și socială;”

noțiunile „educație nonformală” și „educație informală” vor avea următorul cuprins:

„*educație nonformală* – formă instituționalizată, bazată pe o proiectare curriculară, realizată prin intermediul unor activități opționale. Educația nonformală reprezintă o formă complementară, o alternativă și/sau o completare a educației formale în cadrul procesului de învățare pe tot parcursul vieții a persoanelor. Educația nonformală este o activitate voluntară de învățare și nu conduce în mod automat la certificarea competențelor dobândite;

educație informală – formă experiențială de învățare, desfășurată în afara sistemului de învățământ formal, care reprezintă rezultatul unor activități zilnice

legate de muncă, mediul familial, timpul liber și care nu este organizată sau structurată din punctul de vedere al obiectivelor, duratei ori sprijinului pentru învățare. De regulă, educația informală nu este certificată, dar poate fi evaluată pentru recunoașterea și validarea competențelor în vederea accelerării progresului educațional și/sau profesional;

după noțiunea „educație informală” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*educație multilingvă* – instruire în două sau mai multe limbi, concomitent, în scopul dezvoltării competențelor de comunicare eficientă în limbile română și maternă, desfășurată în instituții cu limba de predare alta decât limba română;”

la noțiunea „evaluare criterială”, cuvintele „a rezultatelor școlare” se substituie cu cuvintele „a rezultatelor învățării”;

după noțiunea „evaluare criterială” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*formare continuă* – componentă a învățării pe tot parcursul vieții, ulterioară și complementară pregătirii inițiale, realizată pe baza unor programe de durată variabilă, care are ca scop completarea, aprofundarea sau actualizarea cunoștințelor, aptitudinilor și/sau competențelor dobândite în timpul formării anterioare;”

noțiunile „examen de bacalaureat profesional” și „formare continuă a adulților” se exclud;

la noțiunea „formare profesională”, după cuvântul „diplomă” se introduc cuvintele „și suplimentul la diplomă conform modelului Europass”;

noțiunea „învățământ profesional” se exclude;

după noțiunea „meserii/specialități conexe” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*microcalificare sau calificare parțială* – set de rezultate ale învățării, obținute în cadrul unui modul/program scurt, certificate oficial conform standardelor unice de calificare și asigurare a calității, pentru un anumit nivel al Cadrului național al calificărilor. Microcalificarea/calificarea parțială care autonom nu satisface condițiile depline pentru acces în câmpul muncii și/sau continuarea studiilor poate fi îmbinată cu o calificare completă pentru activitate profesională sau poate fi combinată cu mai multe părți de calificări, pentru obținerea unei calificări complete, conform unui standard de calificare, cu eliberarea unui certificat de competență profesională (microcertificat);”

la noțiunea „pachet standard de servicii educaționale”, textul „unui volum de cunoștințe, formarea unor competențe” se substituie cu cuvintele „rezultatelor învățării”;

la noțiunea „program prelungit”, textul „I–V” se substituie cu textul „I–IV”;

după noțiunea „program prelungit” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*programe integrate* – programe bazate pe curriculumul integrat a două profiluri sau două niveluri de calificare conform Cadrului național al calificărilor: învățământ general și vocațional, învățământ general și profesional tehnic sau învățământ superior de licență (ciclul I) și învățământ superior de masterat (ciclul II), (ciclul I și ciclul II);”

noțiunea „studii superioare integrate” se exclude.

2. Articolul 5 se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) dezvoltarea spiritului civic și promovarea cetățeniei active.”

3. Articolul 9:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Pachetul standard de servicii educaționale pentru învățământul obligatoriu, indiferent de tipul de proprietate a instituției de învățământ, se aprobă de Guvern.”

alineatul (5) se abrogă.

4. Titlul I se completează cu articolul 11¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 11¹. Cadrul național al calificărilor**

(1) Cadrul național al calificărilor este un sistem integrat al calificărilor naționale în corespundere cu Cadrul european al calificărilor și cu necesitatea de calificări pe piața muncii, structurat ierarhic pe opt niveluri de calificare definite printr-un set de descriptori, care cuprinde toate tipurile de calificări, de diferite dimensiuni și scopuri, calificări complete sau parțiale, dobândite prin contexte formale, nonformale, informale și prin recunoașterea rezultatelor învățării anterioare din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții.

(2) Cadrul național al calificărilor se elaborează și se implementează de Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu autoritățile administrației publice centrale, instituțiile de învățământ, agenții economici, alți parteneri sociali, și se aprobă de Guvern.

(3) Descriptorii de definire a nivelului Cadrului național al calificărilor, rezultatele învățării relevante calificărilor nivelului respectiv al Cadrului național al calificărilor reprezintă elementele-cheie utilizate la relaționarea, recunoașterea, evaluarea și certificarea calificărilor de toate tipurile. Procedurile privind evaluarea, recunoașterea, validarea și certificarea calificărilor acordate în sistemul educațional național sau în străinătate se elaborează și se aprobă de Ministerul Educației și Cercetării.

(4) Dezvoltarea Cadrului național al calificărilor, inclusiv a cadrelor de calificări sectoriale, cuprinde elaborarea de noi calificări, actualizarea celor existente; verificarea relevanței standardelor de calificare pentru piața forței de muncă, validarea acestora; transpunerea standardelor de calificare în programe de educație și formare în condițiile stabilite de Ministerul Educației și Cercetării și autoritățile administrației publice centrale responsabile pentru profesiile reglementate/sectoriale.

(5) Înregistrarea, actualizarea, arhivarea, identificarea și consultarea calificărilor se realizează în cadrul Sistemului informațional automatizat „Registrul național al calificărilor”, care reprezintă sursa oficială de informare privind calificările naționale de toate nivelurile și formele de învățământ acreditate sau autorizate pentru funcționare provizorie și furnizorii legal autorizați. Înscrierea calificărilor în Registrul național al calificărilor se efectuează conform procedurilor elaborate și aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.

(6) Proiectarea, implementarea și întreținerea Registrului național al calificărilor, elaborarea raportului de referire a Cadrului național al calificărilor la Cadrul european al calificărilor sau la alte cadre de calificări regionale și internaționale se realizează de Ministerul Educației și Cercetării, conform cadrului normativ aprobat de Guvern.”

5. La articolul 13 alineatul (4), cuvântul „școlarizare” se substituie cu textul „înmatriculare/școlarizare”.

6. Articolul 15 alineatul (1):

literele f), i) și l) vor avea următorul cuprins:

„f) instituție de învățământ general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate – complex educațional (grădiniță-creșă, școală primară-grădiniță, gimnaziu-grădiniță);”

„i) instituție de învățământ profesional tehnic cu programe de diferite niveluri sau programe integrate – centru de excelență;”

„l) instituție de învățământ de formare continuă – universitate, institut, centru, școală etc.;”

litera m) se completează cu textul „, centru sportiv de pregătire a loturilor naționale, tabără de odihnă”.

7. La articolul 16 alineatul (7), cuvintele „În învățământul superior” se substituie cu textul „În învățământul profesional tehnic postsecundar, învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar și în învățământul superior”, iar cuvintele „Sistemul european de credite transferabile” – cu textul „Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET)”.

8. Articolul 17:

alineatul (1) se completează cu textul „, personalizate în mod centralizat”;

alineatul (2) se completează cu următorul enunț: „Ministerul Educației și Cercetării aprobă instrucțiunile cu privire la personalizarea automatizată, eliberarea, evidența și păstrarea actelor de studii.”

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) La absolvirea de cursuri în cadrul formării profesionale a adulților se eliberează certificate de perfecționare, de specializare, de recalificare sau de competență profesională. La absolvirea programelor de calificare parțială (microcalificare) se eliberează certificate de competență profesională (microcertificate).”

9. La articolul 20, alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Modul de organizare și de funcționare a instituțiilor de învățământ general se stabilește într-un regulament-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.”

10. Articolul 21:

la alineatul (3), cuvintele „și de învățământ profesional tehnic” se exclud;

articolul se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Instituțiile de învățământ general private de toate nivelurile, precum și entitățile juridice prestatoare de servicii educaționale sau de programe de studii din învățământul general se supun procesului de evaluare externă, în vederea autorizării provizorii de funcționare, până a începe să activeze.”

11. La articolul 22, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Anul de studii în învățământul general începe la 1 septembrie. Durata și structura anului de studii în învățământul general se stabilesc pentru fiecare nivel de învățământ prin planul-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.”

12. La articolul 27 alineatul (1) și la articolul 29 alineatul (1), textul „, studiu individual” se exclude.

13. Articolul 31:

la alineatul (1), textul „, studiu individual” se exclude, iar în final se introduce următorul enunț: „Pentru elevii din instituții penitenciare, învățământul liceal se poate organiza ca învățământ la distanță.”

alineatul (9¹) se abrogă.

14. Articolul 33 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) În instituțiile de învățământ general pot fi organizate servicii de specializare înaltă de tip Unitate de educație incluzivă sau alte servicii pentru școlarizarea copiilor cu dizabilități severe, conform reglementărilor elaborate de către Ministerul Educației și Cercetării și aprobate de Guvern.”

15. La articolul 37 alineatul (1), textul „și în instituțiile de învățământ extrașcolar publice și private (centre, palate și case de creație, școli de arte, sport etc.)” se substituie cu textul „, inclusiv în instituțiile de învățământ extrașcolar publice și private (centre, palate și case de creație, școli de arte, sport, tabere de odihnă, centre sportive de pregătire a loturilor naționale etc.)”.

16. După articolul 37 se introduce textul:

„Capitolul VII¹ ALTERNATIVELE EDUCAȚIONALE”.

17. La articolul 38, alineatul (4) se completează cu următorul enunț: „Pentru alternativele educaționale nu sunt stabilite districte școlare.”

18. Articolul 40:

la alineatul (2), cuvântul „primar” se substituie cu textul „preșcolar, primar”;

la alineatul (3), cuvintele „pe discipline școlare” se exclud;

la alineatul (6), cuvintele „disciplinele obligatorii” se substituie cu textul „disciplinele/activitățile obligatorii”.

19. La articolul 42 alineatul (1), literele b) și d) vor avea următorul cuprins:

„b) curriculumul național;”

„d) rezultatele învățării;”.

20. În cuprinsul articolului 43, inclusiv în denumire, cuvântul „școlar” se substituie cu cuvântul „național”.

21. Articolul 44:

în cuprinsul articolului, inclusiv în denumire, cuvintele „rezultatelor școlare” se substituie cu cuvintele „rezultatelor învățării”;

la alineatul (1), cuvintele „evaluarea nivelului de dezvoltare” se substituie cu textul „determinarea nivelului de dezvoltare a copiilor;”.

22. La articolul 46 alineatul (3), textul „a consiliului profesoral” se substituie cu textul „a consiliului profesoral/pedagogic și a”.

23. La articolul 47 alineatul (1), după cuvintele „învățământ general” se introduc cuvintele „și a entităților juridice prestatoare de servicii educaționale sau de programe de studii din învățământul general”.

24. Articolul 49 se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) La nivelul instituției de educație timpurie funcționează:

a) consiliul de administrație al instituției de educație timpurie, cu rol de decizie în domeniul administrativ, care este format din: director, metodist, un reprezentant delegat de administrația publică din unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi în care se află instituția, doi părinți, delegați de adunarea generală a părinților, doi

reprezentanți ai cadrelor didactice, delegați de consiliul pedagogic. Consiliul de administrație al instituției de educație timpurie deține competențele enumerate la alin. (5) lit. a)–e);

b) consiliul pedagogic al instituției de educație timpurie, cu rol de decizie în domeniul educațional, care este format din personalul didactic din instituția respectivă și este condus de directorul instituției de învățământ.

(1²) Consiliul de administrație al instituției private de învățământ general include suplimentar un reprezentant al fondatorului.”

25. La articolul 59 alineatul (2), după cuvântul „Instituțiile” se introduce cuvântul „publice”.

26. La articolul 60 alineatul (4), textul „, în cuantumul stabilit de Guvern” se exclude.

27. Articolul 61:

alineatul (2) se completează cu următorul enunț: „Învățământul profesional medical se realizează în instituții de învățământ publice.”

alineatul (3) se completează cu textul „, autorizate provizoriu sau acreditate”.

28. Articolul 62:

alineatul (2):

la litera b), textul „2 ani” se substituie cu textul „2–3 ani”;

litera c) se abrogă;

la alineatul (6), cuvintele „Competențele pe care trebuie să le dețină” se substituie cu cuvintele „Rezultatele învățării dobândite de către”.

29. Articolul 63:

alineatul (2) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) 3 ani – la forma de învățământ cu frecvență, în baza certificatului de studii liceale și a studiilor medii de cultură generală la profilurile medicină și farmacie.”

alineatele (3) și (6) vor avea următorul cuprins:

„(3) Programele de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară corespund nivelului 5 ISCED și au durata de:

a) 4 ani – pentru programe integrate, la domeniul de educație „Pedagogie și științe ale educației”, în baza studiilor gimnaziale;

b) 5 ani – pentru programe integrate, la domeniul de educație „Sănătate”, în baza studiilor gimnaziale;

c) 2–3 ani – în baza diplomei de bacalaureat, a diplomei de studii profesionale sau a unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor.”

„(6) Programele de formare profesională tehnică postsecundară se finalizează cu susținerea benevolă a examenului național de bacalaureat și cu susținerea obligatorie a examenului de calificare și/sau a lucrării de diplomă, cu eliberarea diplomei de studii profesionale, care conferă dreptul de încadrare în câmpul muncii conform calificării obținute și dreptul de participare la concursul de admitere în ciclul I de studii superioare la o specialitate din domeniul studiat.”

30. La articolul 64 alineatul (2), după textul „formare profesională,” se introduce textul „în baza standardelor de calificare și a descriptorilor Cadrului național al calificărilor.”

31. Articolul 65:

la alineatul (2) litera b), cuvintele „rezultatele școlare” se substituie cu cuvintele „rezultatele învățării”;

la alineatul (6), cuvintele „a rezultatelor școlare” se substituie cu cuvintele „a rezultatelor învățării”.

32. Articolul 66:

la alineatul (1), cuvintele „elaborat în baza standardelor ocupaționale” se substituie cu cuvintele „în baza standardelor ocupaționale și a standardelor de calificare”;

la alineatul (2), cuvintele „Cadrul Național al Calificărilor” se substituie cu cuvintele „Standardele de calificare”, iar cuvântul „Guvern” se substituie cu cuvintele „Ministerul Educației și Cercetării”;

la alineatul (3), cuvintele „delimitează parametrii cantitativi și calitativi ai competențelor profesionale” se substituie cu cuvintele „sunt definite în bază de rezultate ale învățării”;

la alineatul (4), cuvintele „pot fi obținute calificări conforme cu Cadrul Național al Calificărilor” se substituie cu textul „, la finalizarea programului de studii și formare profesională, se acordă calificări de nivelurile 3, 4 și 5 ale Cadrului național al calificărilor”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Examenul de calificare și/sau susținerea tezei ori a proiectului de diplomă, examenul de certificare a competențelor dobândite în contextul educației nonformale și informale se desfășoară în baza procedurilor aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, elaborate de către acesta în colaborare cu autoritățile administrației publice centrale cu competențe în domeniul de formare profesională.”

la alineatul (6), cuvintele „în Învățământul Profesional” se exclud;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Volumul rezultatelor învățării și dimensiunea calificării pot fi exprimate în credite de studii conform Sistemului european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET).”

33. La articolul 69, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Instituțiile de învățământ profesional tehnic activează în baza unui regulament propriu, elaborat în conformitate cu Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.”

34. Articolul 71:

la alineatul (2), după cuvântul „psihopedagog” se introduce textul „, pedagog social, cadru didactic de sprijin”;

la alineatul (3), textul „bibliotecar, laborant și pedagogul social din căminele pentru elevi” se substituie cu cuvintele „bibliotecar și laborant”;

alineatul (4) se completează cu următorul enunț: „Tinerii specialiști pot fi repartizați de către Ministerul Educației și Cercetării pe posturile vacante.”

35. La articolul 76 alineatul (2), litera b) se completează cu textul „, ciclul I și ciclul II – studii superioare integrate (nivelul 7 ISCED)”.

36. La articolul 78, alineatul (2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) la distanță.”

37. La articolul 81 alineatul (2), după cuvintele „se realizează formarea profesională” se introduc cuvintele „și științifică”.

38. Articolul 82:

la alineatul (2), după cuvântul „Instituțiile” se introduce cuvântul „publice”;

alineatul (7) se abrogă;

la alineatul (10), cuvântul „Filialelor” se substituie cu cuvântul „Sucursalelor”.

39. În cuprinsul articolului 84, inclusiv în denumire, cuvântul „filială”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „sucursală” la forma gramaticală corespunzătoare.

40. Articolul 85:

la alineatul (3), textul „în baza metodologiei proprii a instituției de învățământ superior,” se exclude;

alineatul (6) se abrogă.

41. Articolul 88:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

**„Articolul 88. Sistemul european de transfer
și acumulare de credite (ECTS)”;**

la alineatul (1), sintagma „Sistemul european de credite transferabile (ECTS)” se substituie cu sintagma „Sistemul european de transfer și acumulare de credite (ECTS)”;

la alineatul (2), cuvintele „finalităților de învățare” se substituie cu cuvintele „al rezultatelor învățării”.

42. Articolul 89:

la alineatul (1), cuvintele „de către instituția de învățământ superior” se exclud;

alineatele (6) și (8) vor avea următorul cuprins:

„(6) Studiile superioare de licență se finalizează cu susținerea obligatorie a tezei/proiectului de licență și, la decizia instituției, a examenului de absolvire și eliberarea diplomei de studii superioare de licență, în baza regulamentului-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.”

„(8) În cadrul studiilor superioare de licență, studentul poate obține credite de studii suplimentare realizate în regim extracurricular în perioada programului de studii urmat. Creditele de studii suplimentare acumulate se specifică în suplimentul la diplomă.”

articolul se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:

„(9) În cadrul studiilor superioare de licență (ciclul I), pentru anumite specialități poate fi aplicat învățământul dual în condițiile stabilite de Ministerul Educației și Cercetării prin coordonare cu alte organe centrale de resort și cu agenți economici interesați.”

43. Articolul 90:

la alineatul (1), cuvintele „de către instituția de învățământ superior acreditată” și cuvintele „și cu regulamentul instituțional” se exclud;

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) În ciclul II de studii superioare, activitățile didactice sunt susținute de cadre didactice cu titlu științific. În cazul învățământului artistic, sportiv și militar, activitățile didactice pot fi susținute de cadre didactice cu titluri onorifice și, respectiv, cu grade militare superioare și supreme.”

44. La articolul 91, alineatele (1) și (4) vor avea următorul cuprins:

„(1) Programele integrate pot fi organizate în următoarele domenii, reglementate prin norme de drept internațional: medicină, farmacie și stomatologie; medicină veterinară; arhitectură.”

„(4) Programele integrate se finalizează cu susținerea obligatorie a lucrării de absolvire și, la decizia instituției, a examenului de absolvire și eliberarea diplomei de studii superioare integrate (Licență și Master), în baza regulamentului-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.”

45. Articolul 93:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În cadrul studiilor superioare de licență pot fi pregătiți specialiști la specialități duble numai în domeniile științe ale educației, științe în domeniile conexe disciplinelor școlare din învățământul general și științe ale educației, filologie (combinații între două limbi și literaturi), arte și militare. Modul de stabilire și organizare a specialităților duble este aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.”

la alineatul (2), cuvintele „în domeniul științe ale educației” se exclud.

46. La articolul 94, alineatele (5) și (12) vor avea următorul cuprins:

„(5) Studiile superioare de doctorat se realizează prin programe de trei tipuri:

a) doctoratul științific, care are ca finalitate producerea de cunoaștere științifică originală, recunoscută pe plan internațional. Doctoratul științific constituie o condiție pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare;

b) doctoratul profesional, care are ca finalitate dezvoltarea și inovarea practicilor profesionale și este centrat pe cercetarea aplicată, inclusiv în domeniile artelor și sportului. Doctoratul profesional poate satisface condiția pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare;

c) doctoratul industrial, care pune accent pe conexiunea între studentul-doctorand, instituția de învățământ superior și mediul industrial. Programul de doctorat industrial are drept scop promovarea cercetării cu perspective comerciale și asigură beneficii, competențe și facilități de cercetare în mediul industrial, determinând transferul de cunoștințe între instituțiile de învățământ superior și companii din sectorul/mediul industrial.”

„(12) Studiile superioare de doctorat se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctorat, cu conferirea titlului de doctor și eliberarea diplomei de doctor de către instituția organizatoare a programului de studii superioare de doctorat. Titlul de doctor se confirmă de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice.”

47. Articolul 96 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 96.** Standardele educaționale de stat în învățământul superior

(1) Învățământul superior se organizează și se desfășoară în baza standardelor de calificare și a standardelor de acreditare.

(2) Standardele de calificare se elaborează și se aprobă de către Ministerul Educației și Cercetării.

(3) Standardele de acreditare se elaborează de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, se coordonează cu ministerele de resort și se aprobă de Guvern.”

48. Articolul 97:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 97. Calificările în învățământul superior”;

la alineatul (2) litera c), cuvântul „competențele” se substituie cu cuvintele „rezultatele învățării”.

49. La articolul 98 alineatul (1), după cuvântul „Calificărilor” se introduce textul „, în baza standardelor de calificare,”.

50. Articolul 99:

alineatul (1) se completează cu cuvintele „sau alte agenții de evaluare a calității înscrise în Registrul European pentru Asigurarea Calității”;

la alineatul (3), în partea introductivă, cuvintele „Rezultatele academice” se substituie cu cuvintele „Rezultatele învățării”.

51. Articolul 102 se completează cu următorul enunț: „Organele de conducere ale instituțiilor de învățământ superior activează în conformitate cu regulamentul instituțional elaborat în baza Regulamentului-cadru cu privire la constituirea și organizarea organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior, aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.”

52. La articolul 103 alineatul (1), după textul „științifico-didactic” se introduce textul „, științific, didactic”, iar cuvintele „formațiunile academice” se substituie cu cuvintele „grupele academice”.

53. Articolul 105:

la alineatul (3), cuvintele „a cadrelor didactice și științifice titulare” se substituie cu textul „a cadrelor didactice, științifico-didactice și științifice titulare, inclusiv decanii, șefii de departamente/catedre aleși prin concurs,”;

la alineatul (5), cuvântul „sau” se substituie cu cuvântul „și”, iar în final se introduce textul „, în conformitate cu regulamentul instituțional elaborat în baza regulamentului-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării”;

la alineatul (8), după cuvântul „didactice” se introduce textul „, științifico-didactice”;

la alineatul (10) după cuvântul „mandatului” se introduc cuvintele „în condițiile legislației muncii și”;

alineatul (13) se completează cu următorul enunț: „Mandatul rectorului și al prorectorilor încetează de drept la atingerea vârstei de 65 de ani.”

54. La articolul 107 alineatul (1):

litera a) se completează cu textul „, al cercetării și inovării”;

litera b) se completează cu textul „, în cercetare și inovare”.

55. Articolul 108:

la alineatul (1):

în partea introductivă, după cuvântul „elaborat” se introduc cuvintele „și aprobat”;

la litera d), cuvintele „doi reprezentanți numiți” se substituie cu cuvintele „un reprezentant numit”;

alineatul se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) un reprezentant numit de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare;”

articolul se completează cu alineatele (2¹)–(2³) cu următorul cuprins:

„(2¹) Se interzice numirea în calitate de membru al Consiliului de etică și management a persoanei care se află în raporturi de muncă cu Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Finanțelor, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sau Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, indiferent de natura juridică a raportului respectiv.

(2²) Mandatul membrului Consiliului de etică și management este de 5 ani și încetează de drept din momentul stingerii raporturilor de muncă cu autoritatea sau

instituția al cărei angajat era la momentul desemnării în funcție. Mandatul membrului Consiliului de etică și management se revocă în cazul în care acesta a încălcat criteriile și standardele eticii și integrității academice și/sau normele de etică profesională, prin votul a cel puțin două treimi din numărul membrilor Consiliului de etică și management.

(2³) Membrii Consiliului de etică și management sunt remunerați pentru fiecare ședință de Ministerul Educației și Cercetării, în cuantum de 1000 de lei, din surse financiare prevăzute în bugetul ministerului, în conformitate cu legislația.”

la alineatul (3), cuvintele „obligatoriu un jurist” se substituie cu cuvintele „cel puțin o persoană cu studii juridice”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Orice persoană fizică sau juridică poate sesiza Consiliul de etică și management în legătură cu nerespectarea de către o instituție de învățământ superior sau de către un membru al comunității universitare a legislației privind responsabilitatea publică a instituțiilor de învățământ superior. Din momentul primirii unei astfel de sesizări, Consiliul de etică și management are obligația de a investiga aspectele invocate și de a răspunde în termen de 3 luni, iar în cazul sesizărilor care privesc alegerile rectorilor – în termen de maximum 30 de zile.”

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Un membru al Consiliului de etică și management se poate autosesiza pe baza unor informații apărute în spațiul public care țin de nerespectarea obligațiilor menționate în alin. (4). Membrul Consiliului de etică și management care s-a autosesizat întocmește un raport de autosesizare documentat, pe care îl transmite Secretariatului Consiliului de etică și management.”

la alineatul (5), după cuvântul „sesizează” se introduc cuvintele „Senatul și”;

la alineatul (6), în partea introductivă, cuvintele „a abaterilor de la obligațiile de responsabilitate” se substituie cu cuvintele „a abaterilor constatate de Consiliul de etică și management”.

56. La articolul 110, alineatul (4) se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:

„f¹) angajarea, pe o durată determinată, a unor cercetători din domeniu și practicieni consacrați din țară sau din străinătate în vederea acoperirii necesităților academice proprii pentru realizarea programelor de licență și master;”.

57. La articolul 114, alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) În învățământul superior, evaluarea externă a calității în scopul acreditării se face pentru fiecare program de studii superioare sau pentru grup de programe de studii superioare, însă acreditarea programelor de studii superioare de licență (ciclul I), studii superioare de master (ciclul II), studii superioare integrate se face pentru fiecare program care conduce la o calificare universitară distinctă.”

58. La articolul 115 alineatul (2) litera e²), cuvintele „și administrează examenele și evaluările în învățământul general” se exclud.

59. La articolul 119 alineatul (1) litera d) liniuța a șasea, cuvintele „a rezultatelor academice” se substituie cu cuvintele „a rezultatelor învățării”.

60. Denumirea titlului VI va avea următorul cuprins:

**„TITLUL VI
ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR ÎN DOMENIUL SĂNĂTATE.
ÎNVĂȚĂMÂNTUL ÎN DOMENIILE MILITĂRIEI, SECURITĂȚII ȘI
ORDINII PUBLICE. ÎNVĂȚĂMÂNTUL ÎN DOMENIUL
AGROINDUSTRIAL”.**

61. Articolul 121 va avea următorul cuprins:

„Articolul 121. Învățământul superior în domeniul „Sănătate”

(1) Învățământul superior în domeniul „Sănătate” se desfășoară cu respectarea reglementărilor generale și sectoriale din Uniunea Europeană și se realizează în instituții publice de învățământ superior de profil medical, acreditate sau autorizate provizoriu, prin studii superioare de licență, studii superioare integrate, formare postuniversitară prin rezidențiat și formare profesională continuă.

(2) Programele de studii superioare de licență (ciclul I) în domeniul „Sănătate” se organizează în exclusivitate ca învățământ cu frecvență, cu durata de 4 ani (240 ECTS), corespund nivelului 6 ISCED/6 CNCRM și se finalizează cu susținerea obligatorie a tezei/proiectului de absolvire și, la decizia instituției, a examenului de absolvire și cu eliberarea diplomei de studii superioare de licență, care conferă dreptul de participare la concursul de admitere la studii superioare de master (ciclul II) și permite angajarea pe piața muncii conform legislației.

(3) Programele de studii superioare integrate (studii superioare de licență și de master) în domeniul „Sănătate” se organizează în exclusivitate ca învățământ cu frecvență, cu durata de 5–6 ani (300-360 ECTS), corespund nivelului 7 ISCED/7 CNCRM și se finalizează cu susținerea obligatorie a tezei/proiectului de absolvire

și, la decizia instituției, a examenului de absolvire și cu eliberarea diplomei de studii superioare integrate (Licență și Master) în domeniul „Sănătate”, care conferă dreptul de participare la concursul de admitere la studii de rezidențiat și la programele de studii superioare de doctorat. Absolvenții programelor de studii „Farmacie” și „Stomatologie” au dreptul la practică independentă în baza diplomei de studii superioare integrate (Licență și Master).

(4) Admiterea la programele de studii superioare de licență și integrate în domeniul „Sănătate” se face în baza diplomei de bacalaureat, a diplomei de studii profesionale sau a unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor, pe bază de concurs, conform criteriilor stabilite de Ministerul Educației și Cercetării, prin coordonare cu Ministerul Sănătății.

(5) Rezidențiatul reprezintă formarea profesională postuniversitară, care se organizează cu durată de 2–6 ani de către Ministerul Sănătății și are ca obiectiv formarea medicilor, a farmaciștilor și a stomatologilor pe specialități.

(6) Admiterea la studii de rezidențiat se organizează prin concurs, conform criteriilor stabilite de Ministerul Sănătății, prin coordonare cu Ministerul Educației și Cercetării. Studiile de rezidențiat pentru absolvenții programului de studii „Medicină” se finalizează cu susținerea examenului de absolvire și eliberarea diplomei de medic specialist, care conferă dreptul de a desfășura activitate practică independentă conform calificării obținute și de a urma studiile de secundariat clinic. Studiile de rezidențiat pentru absolvenții programului de studii „Stomatologie” sunt obligatorii doar pentru exercitarea activității de medic stomatolog specialist la specialitățile aprobate de Ministerul Sănătății.

(7) Studiile de secundariat clinic se organizează cu durată de 2 ani de către Ministerul Sănătății și au ca obiectiv formarea profesională aprofundată a medicilor specialiști, cărora, după absolvire, li se conferă dreptul de a desfășura activitate practică independentă conform calificării obținute.

(8) Formarea profesională continuă în domeniul „Sănătate” este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale și se organizează sub diverse forme de instruire reglementate de Ministerul Sănătății.”

62. Codul se completează cu articolul 122¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 122¹. Învățământul în domeniul agroindustrial

(1) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare poate susține financiar dezvoltarea infrastructurii și a bazei tehnico-materiale ale instituțiilor de învățământ cu profil agroindustrial.

(2) Bunurile dobândite pe baza finanțării prevăzute la alin. (1) se utilizează conform destinației stabilite de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

(3) În funcție de necesitățile identificate pe piața muncii, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare poate susține finanțarea cheltuielilor aferente înființării de noi specialități/calificări profesionale în domeniul agriculturii și industriei alimentare, precum și a unor programe de perfecționare a cadrelor didactice de specialitate din cadrul instituțiilor de învățământ cu profil agroindustrial.

(4) În scopul dezvoltării învățământului în domeniul agroindustrial, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare coordonează propunerile cu privire la:

- a) numărul necesar de specialiști la comanda de stat pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ în domeniul agroindustrial;
- b) măsurile privind îmbunătățirea structurii organizatorice a instituțiilor de învățământ din domeniul agroindustrial;
- c) înființarea de noi specializări/calificări profesionale în domeniul agroindustrial;
- d) standardele și planul de învățământ în domeniul agroindustrial.”

63. Articolul 123:

la alineatul (2), cuvintele „formarea profesională continuă a adulților” se substituie cu textul „educația generală a adulților, formarea profesională inițială și continuă a acestora”;

la alineatul (3), după cuvântul „profesională” se introduce textul „, inițială și”;

la alineatul (4), după cuvântul „profesională” se introduce textul „, inițială și”, iar în final se introduce textul „sau alte agenții de evaluare a calității înscrise în Registrul European pentru Asigurarea Calității”;

articolul se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) În contextul educației nonformale, prestatorii de servicii educaționale pot elibera certificate de participare, care pot fi ulterior parte a dosarului de certificare a competențelor de învățare anterioară.”

64. La articolul 124, alineatul (2) se completează cu litera g¹) cu următorul cuprins:

„g¹) centre educaționale comunitare de drept public sau privat;”.

65. La titlul VII, denumirea capitolului II va avea următorul cuprins:

**„Capitolul II
EDUCAȚIA ADULȚILOR”.**

66. Articolul 126:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 126. Organizarea educației adulților”;

alineatul (1):

în partea introductivă, cuvintele „Formarea continuă a” se substituie cu cuvântul „Educația”;

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) formarea profesională inițială, prin care se înțelege orice proces de instruire în cadrul căruia un adult care nu deține o calificare beneficiază de pregătirea corespunzătoare pentru dobândirea competențelor profesionale minime necesare pentru obținerea unui loc de muncă;”

alineatul se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) formarea profesională continuă, prin care se înțelege orice proces de instruire în cadrul căruia un salariat, având deja o calificare ori o profesie, își completează competențele profesionale prin aprofundarea cunoștințelor în domeniul specialității de bază sau prin deprinderea unor noi metode ori procedee aplicate în cadrul specialității respective.”

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Formarea profesională a adulților se realizează inclusiv prin programe de perfecționare, recalificare, specializare și prin programe de calificare parțială (microcalificare).”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Educația adulților se realizează în baza unui regulament aprobat de Guvern.”

la alineatul (4), în partea introductivă, cuvintele „formării continue a” se substituie cu cuvântul „educației”.

67. Articolul 127 va avea următorul cuprins:

„Articolul 127. Finanțarea educației adulților

Educația adulților se finanțează din mijloace ale bugetului de stat, mijloace achitate de persoane fizice și juridice, din mijloace ale asociațiilor profesionale și ale patronatelor, din sponsorizări, donații, taxe pentru studii, contribuții personale, fonduri externe (proiecte) și din alte surse legale. Programele de educație a adulților care răspund unor nevoi speciale de dezvoltare locală constituie responsabilitatea autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și doi și pot fi finanțate din bugetele locale.”

68. La articolul 129, alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică este o instituție publică, în care Ministerul Educației și Cercetării exercită funcția de fondator, și are drept obiective:

a) asigurarea metodologică a proceselor de evaluare complexă a dezvoltării copiilor/elevilor, identificarea cerințelor speciale în dezvoltare și acordarea asistenței psihopedagogice;

b) coordonarea, la nivel național, a formării continue în domeniul educației incluzive, al asistenței psihopedagogice și în domeniile conexe;

c) coordonarea organizațional-metodică a serviciilor locale de asistență psihopedagogică;

d) monitorizarea utilizării resurselor destinate dezvoltării educației incluzive și prezentarea propunerilor de eficientizare sau redirectionare a resurselor conform necesităților beneficiarilor.

(2) Serviciile locale de asistență psihopedagogică sunt organizate în calitate de structuri teritoriale ale Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică și au drept obiective:

a) evaluarea complexă a dezvoltării copiilor/elevilor în scopul identificării timpurii a necesităților specifice ale acestora;

b) stabilirea cerințelor educaționale speciale și elaborarea recomandărilor privind intervențiile și serviciile de suport necesare pentru egalizarea șanselor și asigurarea accesului la educație al copiilor/elevilor cu cerințe educaționale speciale;

c) acordarea asistenței psihopedagogice copiilor/elevilor, inclusiv prin servicii mobile;

d) acordarea asistenței metodologice personalului didactic, altor specialiști, reprezentanților administrației publice locale în procesul de asigurare a incluziunii educaționale a copiilor/elevilor.”

69. Codul se completează cu articolul 129¹ cu următorul cuprins:

**„Articolul 129¹. Centrul Tehnologii Informaționale
și Comunicaționale în Educație**

Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație este o instituție publică, în care Ministerul Educației și Cercetării exercită funcția de fondator, și are următoarele atribuții principale:

a) asigurarea planificării, creării și menținerii în stare funcțională a sistemelor și resurselor informaționale în domeniul educației la nivel național;

b) personalizarea centralizată a actelor de studii și a documentelor conexe pentru instituțiile de învățământ gimnazial, liceal, profesional tehnic, superior și de formare continuă;

c) asigurarea asistenței tehnice, metodologice și de instruire în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale în educație.”

70. La articolul 132:

alineatul (2) se completează cu textul „și științifico-didactice”;

alineatul (3) se completează cu textul „și/sau a titlului științifico-didactic de conferențiar sau profesor universitar”;

articolul se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) La programele de studii superioare în domeniile tehnologiilor informaționale și comunicaționale, jurnalismului și comunicării, instituțiile de învățământ superior pot încadra în activitatea didactică cercetători și practicieni consacrați din țară sau din străinătate cu o experiență valoroasă în domeniu.

(3²) La programele de studii superioare în domeniul militariei, instituțiile de învățământ superior pot încadra în activitatea didactică personalități din domeniu, care dețin grade militare superioare și supreme și dețin sau au deținut funcții militare de conducere de nivel operativ și strategic.”

71. La articolul 133 alineatul (2), în partea introductivă, textul „în instituții de formare profesională continuă,” se exclude.

72. Articolul 134:

alineatul (2) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) să beneficieze de protecție și să nu fie supus violenței fizice și/sau verbale.”

la alineatul (4) litera a) și la alineatele (5)–(7), cuvintele „trei ani” se substituie cu textul „5 ani”;

la alineatul (6), cuvintele „și centrele raionale” se substituie cu textul „centrele raionale și din unitățile administrativ-teritoriale care fac parte din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia”.

73. Articolul 136:

alineatul (1) se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„j) să beneficieze de garanții și facilități în realizarea mandatului de reprezentant al elevilor și studenților în organele de autogovernanță.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În instituțiile de învățământ se constituie organe de autogovernanță ale elevilor sau studenților, care sunt organizate și funcționează în conformitate cu regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării și cu regulamentele instituționale.”

74. La articolul 138, alineatul (2) se completează cu literele e)–g) cu următorul cuprins:

„e) să respecte regulamentele instituțiilor de învățământ în partea în care le sunt aplicabile;

f) să nu admită violență fizică și/sau verbală asupra personalului instituției de învățământ;

g) să comunice imediat administrației instituției de învățământ sau altor organe abilitate despre orice caz suspect sau confirmat de abuz, violență fizică și/sau verbală, exploatare sau trafic asupra copiilor/elevilor/studenților sau a personalului instituției de învățământ.”

75. La articolul 139, litera h) va avea următorul cuprins:

„h) aprobă normativele de timp și de cheltuieli pentru organizarea și desfășurarea olimpiadelor, a concursurilor și a examenelor de absolvire în învățământul gimnazial și liceal și pentru organizarea și desfășurarea evaluării finale în învățământul primar;”.

76. Articolul 140 alineatul (1):

la litera i), cuvântul „aprobă” se substituie cu cuvintele „propune Guvernului pentru aprobare”;

alineatul se completează cu litera q¹) cu următorul cuprins:

„q¹) monitorizează modul în care organele locale de specialitate în domeniul învățământului respectă prevederile legislației în scopul asigurării condițiilor optime pentru desfășurarea procesului educațional în învățământul general;”

la litera y), cuvintele „Sistemului Informațional Automatizat al Educației” se substituie cu cuvintele „Sistemului informațional de management în educație”;

la litera z), cuvintele „Sistemul Informațional Automatizat al Educației” se substituie cu cuvintele „Sistemul informațional de management în educație”.

77. La articolul 141 alineatul (1) litera d), după textul „ai căror fondatori sunt,” se introduce textul „precum și a instituțiilor din teritoriul administrat,”.

78. Articolul 142:

litera b) se completează cu textul „, pe dimensiunea financiară și de dezvoltare a instituțiilor”;

la litera g), cuvintele „educație antepreșcolară și de învățământ preșcolar” se substituie cu cuvintele „educație timpurie”.

79. Articolul 143:

alineatul (1):

la litera a), cuvintele „antepreșcolară și” se exclud;

litera b) se completează cu cuvintele „sau ministerelor de resort”;

la alineatul (2), cuvântul „anual” se exclude.

80. La articolul 145, alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Instituțiile de învățământ publice sunt dotate cu manuale școlare prin intermediul entităților din sfera de competență a Ministerului Educației și Cercetării, investită cu atribuția de administrare a sistemului de asigurare cu manuale școlare. Modul de administrare a sistemului de asigurare cu manuale școlare se stabilește de Guvern.”

81. La articolul 146, alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Transferul (trecerea) bunurilor imobile destinate educației din domeniul public al unității administrativ-teritoriale în domeniul privat al unității administrativ-teritoriale sau schimbarea destinației acestora se realizează prin decizii ale consiliului satului (comunei), orașului, raionului, municipiului, Adunării Populare a Găgăuziei, cu acordul prealabil al Guvernului. Transferul bunurilor imobile destinate educației din domeniul public al statului în domeniul privat al statului sau schimbarea destinației acestora se realizează prin hotărâre a Guvernului. Adoptarea hotărârii/deciziei respective este precedată de realizarea unui raport de expertiză prin care se demonstrează încetarea necesității de utilizare a bunurilor conform destinației acestora. Metodologia de realizare a raportului de expertiză se aprobă de Guvern.”

82. În cuprinsul codului, cuvintele „credite de studii transferabile” și „credite transferabile”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „credite de studii” la forma gramaticală corespunzătoare.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. I pct. 40, pct. 42, în partea ce referă la alin. (1), pct. 43, în partea ce se referă la alin. (1), și pct. 68, precum și ale art. III, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2024.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Art. III. – Legea nr. 1070/2000 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 94–97, art. 676), cu modificările ulterioare, se abrogă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ЗАКОН

**о внесении изменений в Кодекс Республики Молдова
об образовании № 152/2014 и о признании
утратившим силу Закона об утверждении
Перечня специальностей по подготовке кадров в
высших и средних специальных учебных заведениях
№ 1070/2000**

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. I. – В Кодекс Республики Молдова об образовании № 152/2014 (Официальный монитор Республики Молдова, 2014 г., № 319–324, ст. 634), с последующими изменениями, внести следующие изменения:

1. В статье 3:

понятие «рамка квалификаций» исключить;

в понятии «вспомогательный педагогический персонал» слова «квалифицированные специалисты» заменить словами «кадры, работающие»;

после понятия «вспомогательный педагогический персонал» дополнить статью понятиями следующего содержания:

«национальная рамка квалификаций – инструмент для классификации квалификаций по ряду критериев, соответствующих определенным специфическим достигнутым уровням обучения, целью которого является объединение и согласование национальных подсистем квалификаций, повышение прозрачности, доступности, обеспечение прогресса и качества квалификаций в соотношении с рынком труда и гражданским обществом;

квалификация – формальный результат процесса обучения, оценки и подтверждения, полученный с момента, когда компетентный орган устанавливает, что лицо завершило обучение с результатами, соответствующими определенным стандартам;»;

в понятии «образцовый центр» слова «комбинированных программ профессиональной подготовки,» заменить словами «программ профессиональной подготовки различных уровней или интегрированных программ,»;

в понятии «сертификация» слова «компетенций, полученных» заменить словами «результатов обучения»;

в понятии «образовательный комплекс» слова «на дошкольный, начальный и гимназический уровни,» заменить словами «на уровне раннего, начального, гимназического и лицейского образования,»;

после понятия «консорциум» дополнить статью понятием следующего содержания:

«зачетная единица (кредит)» – подтверждение того, что часть квалификации, состоящая из последовательного набора результатов обучения, была оценена и подтверждена компетентным органом в соответствии с установленным стандартом. Зачетная единица выражает объем знаний, основанных на определенных результатах обучения, и объем трудозатрат, связанный с этим,»;

понятия «переводная зачетная единица (*кредит*)» и «адаптированный curriculum» исключить;

в понятии «модифицированный curriculum» слова «образовательные цели» заменить словами «результаты обучения»;

понятие «дескрипторы» исключить;

после понятия «школьный округ» дополнить статью понятием следующего содержания:

«образование взрослых» – составная часть обучения в течение всей жизни, которая относится ко всему комплексу организованных образовательных процессов, независимо от содержания, уровня и метода, в формальном, неформальном или информальном контексте, и которая осуществляется после завершения первоначального этапа образования, независимо от уровня, на котором было прервано первоначальное обучение, для гибкой адаптации личности к новым, постоянно меняющимся социально-экономическим реалиям и в целях развития компетенций, необходимых для профессиональной и социальной деятельности,»;

понятия «неформальное образование» и «информальное образование» изложить в следующей редакции:

«неформальное образование – институционализированная форма, основанная на куррикулярном проектировании, реализуемая посредством факультативных мероприятий. Неформальное образование представляет собой вспомогательную форму, альтернативу и/или дополнение формального образования в рамках процесса обучения в течение всей жизни человека. Неформальное образование является добровольной учебной деятельностью и не ведет автоматически к сертификации полученных компетенций;

информальное образование – экспериментальная форма обучения, осуществляемая вне системы формального образования, которая представляет собой результат повседневной деятельности, связанной с работой, семейным окружением, свободным временем, и которая не организована либо структурирована с точки зрения целей, продолжительности или поддержки для обучения. Как правило, информальное образование не сертифицировано, но может быть оценено для признания и подтверждения компетенций с целью ускорения образовательного и/или профессионального развития;»;

после понятия «информальное образование» дополнить статью понятием следующего содержания:

«многоязычное образование – обучение на двух или более языках одновременно, с целью развития компетенций эффективного общения на румынском и родном языках, которое осуществляется в учреждениях с преподаванием на ином, нежели румынском языке;»;

в понятии «критериальное оценивание» изменение касается только текста на румынском языке;

после понятия «критериальное оценивание» дополнить статью понятием следующего содержания:

«непрерывное образование – составная часть обучения в течение всей жизни, следующая за первоначальной подготовкой и дополняющая ее, реализованная на основании программ различной продолжительности, цель которой состоит в дополнении, углублении или обновлении знаний, умений и/или компетенций, полученных в процессе предыдущей подготовки;»;

понятия «профессиональный экзамен бакалавриата» и «непрерывное образование взрослых» исключить;

в понятии «профессиональная подготовка» слова «или дипломом, выданными» заменить словами «или дипломом с приложением согласно образцу Europass, которые выдаются»;

понятие «профессиональное образование» исключить;

после понятия «смежные ремесла/специальности» дополнить статью понятием следующего содержания:

«микроквалификация или частичная квалификация – совокупность результатов обучения, полученных в рамках краткосрочного модуля/краткосрочной программы, которые официально сертифицированы согласно единым стандартам квалификации и обеспечения качества для определенного уровня Национальной рамки квалификаций. Микроквалификация/частичная квалификация, которая самостоятельно не удовлетворяет в полной мере условиям доступа к трудоустройству и/или дальнейшего обучения, может быть объединена с полной квалификацией для профессиональной деятельности или с несколькими частями квалификаций для получения полной квалификации согласно квалификационному стандарту с выдачей сертификата профессиональной компетенции (микросертификата);»;

в понятии «стандартный пакет образовательных услуг» слова «приобретение определенного объема знаний, формирование компетенций» заменить словами «результатов обучения»;

в понятии «продленный день» слова «I–V классов;» заменить словами «I–IV классов;»;

после понятия «продленный день» дополнить статью понятием следующего содержания:

«интегрированные программы – программы, основанные на интегрированном куррикулуме двух профилей или двух уровней квалификации согласно Национальной рамке квалификаций: общее и профессиональное образование, общее и профессионально-техническое образование или высшее образование – лиценциатура (I цикл) и магистратура (II цикл), (I цикл и II цикл);»;

понятие «интегрированное высшее образование» исключить.

2. Статью 5 дополнить пунктом г) следующего содержания:

«g) развитие гражданского духа и поощрение активной гражданской позиции».

3. В статье 9:

часть (2) изложить в следующей редакции:

«(2) Стандартный пакет образовательных услуг для обязательного образования, независимо от вида собственности образовательного учреждения, утверждается Правительством.»;

часть (5) признать утратившей силу.

4. Раздел I дополнить статьей 11¹ следующего содержания:

«Статья 11¹. Национальная рамка квалификаций

(1) Национальная рамка квалификаций представляет собой интегрированную систему национальных квалификаций в соответствии с Европейской рамкой квалификаций и с потребностью квалификаций на рынке труда, она иерархически структурирована на восемь уровней квалификаций, определяемых совокупностью дескрипторов, охватывающих все виды квалификаций – различных масштабов и целей, полные или частичные квалификации, приобретенные в контексте формального, неформального, информального образования, а также путем признания результатов предыдущего образования в перспективе обучения в течение всей жизни.

(2) Национальная рамка квалификаций разрабатывается и внедряется Министерством образования и исследований в сотрудничестве с органами центрального публичного управления, образовательными учреждениями, хозяйствующими субъектами, другими социальными партнерами и утверждается Правительством.

(3) Дескрипторы по определению уровня Национальной рамки квалификаций, результаты обучения согласно квалификациям соответствующего уровня Национальной рамки квалификаций представляют собой ключевые элементы, используемые при взаимодействии, признании, оценке и сертификации квалификаций всех видов. Процедуры оценки, признания, подтверждения и сертификации квалификаций, предоставленных в национальной или иностранной системе образования, разрабатываются и утверждаются Министерством образования и исследований.

(4) Развитие Национальной рамки квалификаций, в том числе отраслевых рамок квалификаций, включает разработку новых квалификаций, обновление существующих квалификаций; проверку релевантности квалификационных стандартов для рынка труда, их подтверждение; переложение квалификационных стандартов в программы образования и подготовки в условиях, установленных Министерством образования и исследований и ответственными за регулируемые/отраслевые профессии органами центрального публичного управления.

(5) Регистрация, обновление, архивирование, установление и консультирование квалификаций осуществляется в рамках Автоматизированной информационной системы «Национальный реестр квалификаций», представляющей официальный источник информирования о национальных квалификациях всех уровней и формах образования, об аккредитованных или авторизованных для временного функционирования и законно авторизованных поставщиках. Внесение квалификаций в Национальный реестр квалификаций осуществляется в соответствии с процедурами, разработанными и утвержденными Министерством образования и исследований.

(6) Проектирование, внедрение и ведение Национального реестра квалификаций, разработка отчета о соотношении Национальной рамки квалификаций с Европейской рамкой квалификаций или с другими региональными и международными рамками квалификаций осуществляются Министерством образования и исследований в соответствии с утвержденной Правительством нормативной базой.».

5. В части (4) статьи 13 слова «об охвате детей школьного возраста обязательным образованием.» заменить словами «о зачислении детей школьного возраста в образовательные учреждения/об охвате их обязательным образованием.».

6. В части (1) статьи 15:

пункты f), i) и l) изложить в следующей редакции:

«f) учреждение общего образования с программами различных уровней или интегрированными программами обучения – образовательный комплекс (детский сад–ясли, начальная школа–детский сад, гимназия–детский сад);»;

«i) учреждение профессионально-технического образования с программами различных уровней или интегрированными программами обучения – образцовый центр;»;

«l) учебные заведения непрерывного образования – университет, институт, центр, школа и т. п.»;

пункт m) дополнить текстом «, спортивный центр по подготовке национальных сборных, лагерь отдыха».

7. В части (7) статьи 16 слова «В высшем образовании» заменить словами «В послесреднем профессионально-техническом образовании, послесреднем нетретином профессионально-техническом образовании и в высшем образовании», а слова «с Европейской системой переводных зачетных единиц» – «с Европейской системой зачетных единиц для профессионального образования и обучения (ECVET)».

8. В статье 17:

в части (1) слова «документы об образовании» заменить словами «персонализированные централизованным образом документы об образовании»;

часть (2) дополнить следующим предложением: «Министерство образования и исследований утверждает Инструкции об автоматической индивидуализации, выдаче, учете и хранении документов об образовании.»;

часть (8) изложить в следующей редакции:

«(8) По окончании курсов в рамках профессиональной подготовки взрослых выдаются сертификаты о повышении квалификации, специализации, профессиональной переподготовке или о профессиональной компетенции. По окончании программ частичной квалификации (микроквалификации) выдаются сертификаты о профессиональной компетенции (микросертификаты).».

9. Часть (6) статьи 20 изложить в следующей редакции:

«(6) Порядок организации и функционирования общеобразовательных учреждений устанавливается типовым положением, утвержденным Министерством образования и исследований.».

10. В статье 21:

в части (3) слова «и профессионально-технического» исключить;

дополнить статью частью (8) следующего содержания:

«(8) Частные общеобразовательные учреждения всех уровней, а также юридические субъекты, предоставляющие образовательные услуги или программы обучения в сфере общего образования, подлежат процессу внешней оценки для временной авторизации до начала деятельности.».

11. Часть (1) статьи 22 изложить в следующей редакции:

«(1) Учебный год в общем образовании начинается 1 сентября. Продолжительность и структура учебного года в общем образовании устанавливаются по каждому уровню образования рамочным учебным планом, утвержденным Министерством образования и исследований.».

12. В части (1) статьи 27 и в части (1) статьи 29 слова «или самостоятельного обучения» исключить.

13. В статье 31:

в части (1) слова «или самостоятельного обучения» исключить и дополнить часть следующим предложением: «Для учащихся из пенитенциарных учреждений лицейское образование можно организовать в форме дистанционного обучения.»;

часть (9¹) признать утратившей силу.

14. Статью 33 дополнить частью (4¹) следующего содержания:

«(4¹) В общеобразовательных учреждениях могут быть организованы высокоспециализированные службы, такие как Структура инклюзивного образования или другие услуги для охвата школьным образованием детей с тяжелыми ограничениями возможностей согласно положениям, разработанными Министерством образования и исследований и утвержденными Правительством.».

15. В части (1) статьи 37 слова «и в публичных и частных учреждениях внешкольного образования (центры, дворцы, дома творчества, школы искусств, спорта и т. п.)» заменить словами «, включая публичные и частные учреждения внешкольного образования (центры, дворцы и дома творчества, школы искусств, спортивные школы, лагеря отдыха, спортивные центры подготовки национальных сборных и т. п.),».

16. После статьи 37 дополнить кодекс словами:

**«Глава VII¹
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ АЛЬТЕРНАТИВЫ»;**

17. Часть (4) статьи 38 дополнить предложением: «Для образовательных альтернатив не устанавливаются школьные округа.».

18. В статье 40:

в части (2) слово «начального,» заменить словами «дошкольного, начального,»;

в части (3) слова «школьных дисциплин» исключить;

в части (6) слова «обязательные дисциплины,» заменить словами «обязательные дисциплины/мероприятия,».

19. Пункты b) и d) части (1) статьи 42 изложить в следующей редакции:

«b) национальный куррикулум;»;

«d) результаты обучения;».

20. В наименовании и по всему тексту статьи 43 слово «школьного» заменить словом «национального».

21. В статье 44:

в наименовании и по всему тексту статьи слова «школьных результатов» заменить словами «результатов обучения»;

в части (1) слова «оценивание уровня развития» заменить словами «определение уровня развития детей».

22. В части (3) статьи 46 слово «педагогического» заменить словами «преподавательского/педагогического».

23. Часть (1) статьи 47 после слов «общеобразовательных учреждений» дополнить словами «и юридических субъектов, предоставляющих образовательные услуги или программы обучения в сфере общего образования,».

24. Статью 49 дополнить частями (1¹) и (1²) следующего содержания:

«(1¹) На уровне учреждения раннего образования функционируют:

а) административный совет учреждения раннего образования, наделенный правом принимать решения в области управления, который состоит из директора, методиста, представителя, делегированного органом публичного управления административно-территориальной единицы первого уровня, в которой находится учреждение, двух родителей, делегированных общим собранием родителей, двух представителей педагогических кадров, делегированных педагогическим советом. Административный совет учреждения раннего образования обладает полномочиями, перечисленными в пунктах а)–е) части (5);

б) педагогический совет учреждения раннего образования, наделенный правом принимать решения в области образования, который состоит из педагогических кадров соответствующего учреждения и возглавляется директором образовательного учреждения.

(1²) В состав административного совета частного общеобразовательного учреждения дополнительно включается представитель учредителя.»

25. В части (2) статьи 59 слово «Учреждения» заменить словами «Публичные учреждения».

26. В части (4) статьи 60 слова «в размере, установленном Правительством» исключить.

27. В статье 61:

часть (2) дополнить следующим предложением: «Медицинское профессиональное образование осуществляется в публичных образовательных учреждениях.»;

часть (3) дополнить словами «временно авторизованных или аккредитованных.».

28. В статье 62:

в части (2):

в пункте б) слова «2 года» заменить словами «2–3 года»;

пункт с) признать утратившим силу;

в части (6) слова «Компетенции, которыми должны обладать выпускники» заменить словами «Результаты обучения, полученные выпускниками».

29. В статье 63:

часть (2) дополнить пунктом g) следующего содержания:

«g) 3 года – очная форма обучения, на основе сертификата о лицейском образовании и на базе среднего общего образования по медицинскому и фармацевтическому профилям.»;

части (3) и (6) изложить в следующей редакции:

«(3) Программы послесреднего нетретиного профессионально-технического образования соответствуют уровню 5 МСКО и имеют продолжительность:

а) 4 года – для интегрированных программ, по направлению «Педагогические науки», на базе гимназического образования;

б) 5 лет – для интегрированных программ, по направлению «Здравоохранение», на базе гимназического образования;

с) 2–3 года – на основе диплома бакалавра, диплома о профессиональном образовании или на основе эквивалентного документа об образовании, признанного структурой, наделенной правом признания и установления эквивалентности документов об образовании и квалификаций.»;

«(6) Программы послесреднего профессионально-технического образования завершаются добровольной сдачей национального экзамена бакалавриата и обязательной сдачей квалификационного экзамена и/или защитой дипломной работы, с выдачей диплома о профессиональном образовании, который дает право трудоустройства согласно полученной квалификации и участия в конкурсе по приему на I цикл высшего образования по специальности по изученному направлению.».

30. В части (2) статьи 64 слова «профессиональной подготовки в соответствии с Национальной рамкой квалификаций» заменить словами «профессиональной подготовки на основании квалификационных стандартов и дескрипторов Национальной рамки квалификаций».

31. В статье 65 изменения касаются только текста на румынском языке.

32. В статье 66:

в части (1) слова «, разработанной на основе профессиональных стандартов» заменить словами «на основании профессиональных и квалификационных стандартов»;

в части (2) слова «Национальная рамка квалификаций разрабатывается» заменить словами «Квалификационные стандарты разрабатываются», а слово «Правительством.» заменить словами «Министерством образования и исследований.»;

в части (3) слова «разграничивают количественные и качественные параметры профессиональных компетенций, которыми должен обладать выпускник» заменить словами «определяются на основании результатов обучения выпускника, необходимых»;

в части (4) слова «могут приобретаться квалификации» заменить словами «по завершении учебной программы и программы профессиональной подготовки присваиваются квалификации 3, 4 и 5 уровня»;

часть (5) изложить в следующей редакции:

«(5) Квалификационный экзамен и/или защита дипломной работы либо дипломного проекта, экзамен на подтверждение компетенций, полученных в контексте неформального и информального образования, проводятся на основании процедур, утвержденных Министерством образования и исследований, разработанных им в сотрудничестве с органами центрального публичного управления, наделенных полномочиями в области профессиональной подготовки.»;

в части (6) слова «в профессиональном образовании» исключить;

часть (7) изложить в следующей редакции:

«(7) Объем результатов обучения и уровень квалификации могут быть выражены в зачетных единицах согласно Европейской системе зачетных единиц для профессионального образования и обучения (ECVET).».

33. Часть (2) статьи 69 изложить в следующей редакции:

«(2) Учреждения профессионально-технического образования действуют на основании собственного регламента, разработанного в соответствии с Рамочным положением об организации и функционировании учреждений

профессионально-технического образования, утвержденным Министерством образования и исследований.».

34. В статье 71:

часть (2) после слова «психопедагога» дополнить словами «социального педагога, вспомогательного педагогического персонала,»;

часть (3) изложить в следующей редакции:

«(3) Вспомогательный педагогический персонал состоит из библиотекаря и лаборанта.»;

часть (4) дополнить следующим предложением: «Молодые специалисты могут быть распределены Министерством образования и исследований на вакантные должности.».

35. Пункт в) части (2) статьи 76 дополнить словами «, I цикл и II цикл – интегрированное высшее образование (уровень 7 МСКО);».

36. Часть (2) статьи 78 дополнить пунктом с) следующего содержания:

«с) дистанционное.».

37. В части (2) статьи 81 после слова «профессиональная» добавить слова «и научная».

38. В статье 82:

в части (2) слово «Учреждения» заменить словами «Публичные учреждения»;

часть (7) признать утратившей силу;

в части (10) слово «филиалам» заменить словом «отделениям».

39. В наименовании и по всему тексту статьи 84 слово «филиал» заменить словом «отделение» в соответствующем падеже и числе.

40. В статье 85:

в части (3) слова «на основе собственной методологии учреждения высшего образования,» исключить;

часть (6) признать утратившей силу.

41. В статье 88:

наименование статьи изложить в следующей редакции:

«Статья 88. Европейская система перевода и накопления зачетных единиц (ECTS)»;

в части (1) слова «Европейская система переводных зачетных единиц (ECTS).» заменить словами «Европейская система перевода и накопления зачетных единиц (ECTS).»;

в части (2) слова «и целей» заменить словами «и результатов».

42. В статье 89:

в части (1) слова «учреждением высшего образования» исключить;

части (6) и (8) изложить в следующей редакции:

«(6) Лиценциатура завершается обязательной защитой дипломной работы/дипломного проекта на степень лиценциата и по решению учреждения сдачей выпускного экзамена с выдачей диплома лиценциата на основании рамочного положения, утвержденного Министерством образования и исследований.»;

«(8) В период обучения в лиценциатуре студент может получить дополнительные зачетные единицы во внекуррикулярном режиме в период выполнения программы обучения. Накопленные дополнительные зачетные единицы указываются в приложении к диплому.»;

дополнить статью частью (9) следующего содержания:

«(9) В период обучения в лиценциатуре (I цикл) для определенных специальностей может применяться дуальное образование в порядке, установленном Министерством образования и исследований по согласованию с другими компетентными центральными органами и с заинтересованными хозяйствующими субъектами.».

43. В статье 90:

в части (1) слова «аккредитованным учреждением высшего образования» и слова «и институциональным регламентом» исключить;

часть (8) изложить в следующей редакции:

«(8) На II цикле высшего образования преподавательская деятельность осуществляется педагогическими кадрами, имеющими ученые звания. В случае художественного, спортивного и военного образования преподавательская деятельность может осуществляться педагогическим персоналом с почетными званиями и соответственно со старшими и высшими воинскими званиями.»

44. Части (1) и (4) статьи 91 изложить в следующей редакции:

«(1) Интегрированные программы могут быть организованы по следующим направлениям, регулируемым нормами международного права: медицина, фармация и стоматология; ветеринарная медицина; архитектура.»;

«(4) Интегрированные программы завершаются обязательной защитой выпускной работы и по решению учреждения сдачей выпускного экзамена с выдачей диплома об интегрированном высшем образовании (лиценциатура и магистратура) на основании рамочного положения, утвержденного Министерством образования и исследований.»

45. В статье 93:

часть (1) изложить в следующей редакции:

«В рамках лиценциатуры могут готовиться специалисты с двойной специальностью только по направлениям педагогики, смежных школьных дисциплин в общем образовании и педагогики, филологии (комбинация двух языков и литератур), искусства и военного дела. Порядок установления и организации подготовки по двойным специальностям утверждается Министерством образования и исследований.»;

в части (2) слова «по направлению педагогики» исключить.

46. Части (5) и (12) статьи 94 изложить в следующей редакции:

«(5) Докторантура реализуется посредством трех видов программ:

а) научная докторантура, имеющая целью производство оригинальных научных знаний, признаваемых на международном уровне. Научная докторантура является предпосылкой развития профессиональной карьеры в сфере высшего образования и научных исследований;

б) профессиональная докторантура, имеющая целью развитие и инновации профессиональных практик, направленная на прикладное исследование, в том числе по направлениям искусства и спорта. Профессиональная докторантура может удовлетворять предпосылку развития профессиональной карьеры в сфере высшего образования и научных исследований;

с) промышленная докторантура, направленная на взаимодействие между студентом-докторантом, учреждением высшего образования и промышленной средой. Целью программы промышленной докторантуры является продвижение исследований с коммерческими перспективами и обеспечение получения пользы, компетенций и возможностей исследования в промышленной среде, определяя/обуславливая передачу знаний между учреждениями высшего образования и компаниями промышленной отрасли/среды.»;

«(12) Докторантура завершается публичной защитой докторской диссертации, присвоением степени доктора наук и выдачей диплома доктора наук учреждением-организатором программы докторантуры. Степень доктора наук подтверждается национальным органом, уполномоченным подтверждать ученые степени.».

47. Статью 96 изложить в следующей редакции:

**«Статья 96. Государственные образовательные стандарты
в высшем образовании**

(1) Высшее образование организуется и осуществляется на основе квалификационных стандартов и стандартов аккредитации.

(2) Квалификационные стандарты разрабатываются и утверждаются Министерством образования и исследований.

(3) Стандарты аккредитации разрабатываются Национальным агентством по обеспечению качества в образовании и научных исследованиях, координируются отраслевыми министерствами и утверждаются Правительством.».

48. В статье 97:

наименование статьи изложить в следующей редакции:

«Статья 97. Квалификации в высшем образовании»;

в пункте с) части (2) слово «компетенции» заменить словами «результаты обучения».

49. Часть (1) статьи 98 после слова «квалификаций» дополнить словами «на основании квалификационных стандартов».

50. В статье 99:

часть (1) дополнить словами «или другими агентствами по оценке качества, внесенными в Европейский реестр по обеспечению качества.»;

в части (3) слова «Академические результаты» заменить словами «Результаты обучения».

51. Статью 102 дополнить следующим предложением: «Руководящие органы учреждений высшего образования действуют в соответствии с институциональным регламентом, разработанным на основании рамочного положения об учреждении и организации руководящих органов учреждений высшего образования, утвержденного Министерством образования и исследований.».

52. Часть (1) статьи 103 после слов «научно-педагогических» дополнить словами «, научных, педагогических», а слова «академическими формированиями» заменить словами «академическими группами».

53. В статье 105:

в части (3) слова «педагогических и научных работников» заменить словами «педагогических, научно-педагогических и штатных научных работников, в том числе деканами, заведующими департаментами/кафедрами, избранными на конкурсной основе.»;

в части (5) слово «или» заменить словом «и» и дополнить часть словами «в соответствии с институциональным регламентом, разработанным на основании рамочного положения, утвержденного Министерством образования и исследований.»;

в части (8) после слова «педагогических» добавить слова «, научно-педагогических»;

часть (10) после слова «полномочий» дополнить словами «в соответствии с трудовым законодательством и»;

часть (13) дополнить предложением: «Полномочия ректора и проректоров прекращаются по праву по достижении ими 65-летнего возраста.».

54. В части (1) статьи 107:

пункт а) дополнить словами «, исследований и инноваций»;»;

пункт б) дополнить словами «, исследований и инноваций»;».

55. В статье 108:

в части (1):

в вводной части слова «положения, утвержденного» заменить словами «положения, разработанного и утвержденного»;

в пункте d) слова «двух представителей, назначенных» заменить словами «одного представителя, назначенного»;

дополнить часть пунктом d¹) следующего содержания:

«d¹) одного представителя, назначенного Национальным агентством по исследованиям и разработкам;»;

дополнить статью частями (2¹)–(2³) следующего содержания:

«(2¹) Запрещается назначение в качестве члена Совета по этике и менеджменту лица, состоящего в трудовых отношениях с Министерством образования и исследований, Министерством финансов, Национальным агентством по обеспечению качества в образовании и научных исследованиях или Национальным агентством по исследованиям и разработкам, независимо от правового характера соответствующих отношений.

(2²) Срок полномочий члена Совета по этике и менеджменту составляет пять лет и прекращается по праву с момента погашения трудовых отношений с органом или учреждением, работником которого он был на момент назначения на должность. Полномочия члена Совета по этике и менеджменту отзываются, если он нарушил критерии и стандарты академической этики и

неподкупности и/или нормы профессиональной этики, минимум двумя третями голосов общего числа членов Совета по этике и менеджменту.

(2³) Члены Совета по этике и менеджменту вознаграждаются Министерством образования и исследований за каждое заседание в размере 1000 леев за счет финансовых ресурсов, предусмотренных в бюджете министерства в соответствии с законодательством.»;

в части (3) слова «в обязательном порядке включает юриста.» заменить словами «включает минимум одно лицо с юридическим образованием.»;

часть (4) изложить в следующей редакции:

«(4) Любое физическое или юридическое лицо может обратиться в Совет по этике и менеджменту в связи с несоблюдением учреждением высшего образования или членом университетского сообщества законодательства о публичной ответственности учреждений высшего образования. При получении такого рода обращения Совет по этике и менеджменту обязан в трехмесячный срок изучить затронутые вопросы и дать ответ, а в случае уведомлений, касающихся выборов ректоров, – максимум в 30-дневный срок.»;

дополнить статью частью (4¹) следующего содержания:

«(4¹) Член Совета по этике и менеджменту может отреагировать на основании возникшей в публичном пространстве информации, связанной с несоблюдением обязательств, указанных в части (4). Член Совета по этике и менеджменту составляет по собственной инициативе документально подтвержденный отчет, который передает в Секретариат Совета по этике и менеджменту.»;

в части (5) слова «уведомляет об этом Совет» заменить словами «уведомляет об этом Сенат и Совет»;

в вводной части части (6) слова «отступлений от своих ответственных обязательств,» заменить словами «отступлений, установленных Советом по этике и менеджменту,».

56. Часть (4) статьи 110 дополнить пунктом f¹) следующего содержания:

«f¹) привлечение на определенный срок исследователей в данной области и признанных практиков из страны или из-за рубежа с целью покрытия

собственных академических потребностей для реализации программ лиценциатуры и магистратуры;».

57. Часть (4) статьи 114 изложить в следующей редакции:

«(4) В высшем образовании внешняя оценка качества в целях аккредитации осуществляется по каждой программе высшего образования или по группе программ высшего образования, однако, аккредитация программ лиценциатуры (I цикл), магистратуры (II цикл), интегрированного высшего образования осуществляется по каждой программе, ведущей к отдельной университетской квалификации.».

58. В пункте e²) части (2) статьи 115 слова «, управляет экзаменами и оценкой в системе общего образования» исключить.

59. В абзаце шестом пункта d) части (1) статьи 119 слова «академических результатов;» заменить словами «результатов обучения;».

60. Наименование раздела VI изложить в следующей редакции:

**«РАЗДЕЛ VI
ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЛАСТИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ.
ОБРАЗОВАНИЕ ПО НАПРАВЛЕНИЯМ ВОЕННОГО ДЕЛА,
БЕЗОПАСНОСТИ И ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА.
ОБРАЗОВАНИЕ В АГРОПРОМЫШЛЕННОЙ ОБЛАСТИ».**

61. Статью 121 изложить в следующей редакции:

«Статья 121. Высшее образование в области здравоохранения

(1) Высшее образование в области здравоохранения осуществляется с соблюдением общих и секторальных регламентов Европейского Союза и реализуется публичными учреждениями высшего образования медицинского профиля, временно аккредитованными или авторизованными посредством лиценциатуры, интегрированного высшего образования, резидентуры и непрерывной профессиональной подготовки.

(2) Программы лиценциатуры (I цикл) в области здравоохранения организуются исключительно в форме очного обучения продолжительностью четыре года (240 ECTS), соответствуют уровню 6 МСКО/6 НРКРМ и завершаются обязательной защитой дипломной работы/дипломного проекта и по решению учреждения – сдачей выпускного экзамена и выдачей диплома

лиценциата, который дает право участия в конкурсе по приему в магистратуру (II цикл) и согласно законодательству позволяет трудоустроиться.

(3) Программы интегрированного высшего образования (лиценциатура и магистратура) в области здравоохранения организуются исключительно в форме очного обучения продолжительностью 5–6 лет (300–360 ECTS), соответствуют уровню 7 МСКО/7 НРКРМ и завершаются обязательной защитой дипломной работы/дипломного проекта и по решению учреждения – сдачей выпускного экзамена и выдачей диплома об интегрированном высшем образовании (лиценциатура и магистратура) в области здравоохранения, который дает право на участие в конкурсе по приему в резидентуру и в программах докторантуры. Выпускники учебных программ «Фармация» и «Стоматология» имеют право на независимую практику на основании диплома об интегрированном высшем образовании (лиценциатура и магистратура).

(4) Прием на программы лиценциатуры и интегрированного высшего образования в области здравоохранения осуществляется на основании диплома бакалавра, диплома о профессиональном образовании или эквивалентного документа об образовании, признанного структурой, наделенной правом признания и установления эквивалентности документов об образовании и квалификаций, на конкурсной основе согласно критериям, установленным Министерством образования и исследований по согласованию с Министерством здравоохранения.

(5) Резидентура представляет собой постуниверситетскую профессиональную подготовку, организованную продолжительностью от 2 до 6 лет Министерством здравоохранения, целью которой является подготовка врачей, фармацевтов и стоматологов по специальностям.

(6) Прием в резидентуру организуется на конкурсной основе согласно критериям, установленным Министерством здравоохранения по согласованию с Министерством образования и исследований. Резидентура для выпускников учебной программы «Медицина» завершается сдачей выпускного экзамена и выдачей диплома врача-специалиста, который дает право осуществлять самостоятельную практическую деятельность по полученной квалификации, а также продолжать обучение в клинической ординатуре. Резидентура для выпускников учебной программы «Стоматология» является обязательной только для осуществления деятельности врача-стоматолога по специальностям, утвержденным Министерством здравоохранения.

(7) Клиническая ординатура организуется продолжительностью 2 года Министерством здравоохранения и имеет целью углубленную

профессиональную подготовку врачей-специалистов, которым после ее завершения дается право осуществлять самостоятельную практическую деятельность по полученной квалификации.

(8) Непрерывная профессиональная подготовка в области здравоохранения является обязательной на протяжении всей профессиональной деятельности и организуется в различных формах обучения, регламентированных Министерством здравоохранения.».

62. Дополнить кодекс статьей 122¹ следующего содержания:

«Статья 122¹. Образование в агропромышленной области

(1) Министерство сельского хозяйства и пищевой промышленности может оказать финансовую поддержку развитию инфраструктуры и материально-технической базы образовательных учреждений агропромышленного профиля.

(2) Имущество, приобретенное на основе финансирования, предусмотренного частью (1), используется согласно назначению, установленному Министерством сельского хозяйства и пищевой промышленности.

(3) В зависимости от выявленных на рынке труда потребностей Министерство сельского хозяйства и пищевой промышленности может поддерживать финансирование расходов, связанных с созданием новых специальностей/профессиональных квалификаций в области сельского хозяйства и пищевой промышленности, а также ряда программ повышения квалификации для профильных педагогических кадров в рамках учебных заведений агропромышленного профиля.

(4) В целях развития образования в области агропромышленного производства Министерство сельского хозяйства и пищевой промышленности координирует предложения, касающиеся:

- а) количества специалистов по государственному заказу для подготовки кадров в агропромышленных учебных заведениях;
- б) мер по совершенствованию организационной структуры агропромышленных учебных заведений;
- в) создания новых профессиональных специализаций/квалификаций в агропромышленной области;
- г) стандартов и учебных планов в агропромышленной области.».

63. В статье 123:

в части (2) слова «непрерывную профессиональную подготовку взрослых.» заменить словами «общее образование взрослых, их первоначальную и непрерывную профессиональную подготовку.»;

в части (3) слова «непрерывной профессиональной подготовки» заменить словами «первоначальной и непрерывной профессиональной подготовки»;

в части (4) слова «непрерывной профессиональной подготовки» заменить словами «первоначальной и непрерывной профессиональной подготовки» и дополнить часть словами «и другими агентствами по оценке качества, внесенными в Европейский реестр по обеспечению качества.»;

дополнить статью частью (11) следующего содержания:

«(11) В контексте неформального образования поставщики образовательных услуг могут выдавать сертификаты участия, которые могут впоследствии стать частью дела о сертификации компетенций предыдущего обучения.».

64. Часть (2) статьи 124 дополнить пунктом g¹) следующего содержания:

«g¹) коммунитарные образовательные центры публичного или частного права;».

65. Наименование главы II раздела VII изложить в следующей редакции:

«Глава II ОБРАЗОВАНИЕ ВЗРОСЛЫХ».

66. В статье 126:

наименование статьи изложить в следующей редакции:

«Статья 126. Организация образования взрослых»;

в части (1):

в водной части слова «Непрерывное образование» заменить словом «Образование»;

пункт b) изложить в следующей редакции:

«b) первоначальную профессиональную подготовку, под которой понимается любой процесс обучения, в ходе которого взрослый, не обладающий квалификацией, получает соответствующую подготовку для приобретения минимальных профессиональных компетенций, необходимых для получения работы;»;

дополнить статью пунктом c) следующего содержания:

«c) непрерывную профессиональную подготовку, под которой понимается любой процесс обучения, в ходе которого работник, уже обладающий определенной квалификацией или профессией, совершенствует свои профессиональные навыки путем углубления знаний в области основной специальности или путем освоения новых методов либо приемов, применяемых в рамках соответствующей специальности.»;

дополнить статью частью (1¹) следующего содержания:

«(1¹) Профессиональная подготовка взрослых реализуется в том числе посредством программ повышения квалификации, переквалификации, специализации и посредством программ частичной квалификации (микроквалификации).»;

часть (3) изложить в следующей редакции:

«(3) Образование взрослых осуществляется на основании положения, утвержденного Правительством.»;

в вводной части части (4) слово «непрерывного» исключить.

67. Статью 127 изложить в следующей редакции:

«Статья 127. Финансирование образования взрослых

Образование взрослых финансируется за счет средств государственного бюджета, выплаченных средств физических и юридических лиц, средств профессиональных объединений и патронатов, а также за счет спонсорства, пожертвований, платы за обучение, личных взносов, внешних фондов (проектов) и из других законных источников. Программы по образованию взрослых, отвечающие специальным нуждам местного развития, относятся к компетенции

органов местного публичного управления первого и второго уровней и могут финансироваться из местных бюджетов.».

68. Части (1) и (2) статьи 129 изложить в следующей редакции:

«(1) Республиканский центр психопедагогической помощи является публичным учреждением, в котором Министерство образования и исследований осуществляет функцию учредителя и ставит перед собой следующие цели:

а) методологическое обеспечение процессов комплексной оценки развития детей/учащихся, установление особых потребностей в развитии и предоставлении психопедагогической помощи;

б) координация на национальном уровне непрерывной подготовки в области инклюзивного образования, психопедагогической помощи и в смежных областях;

с) организационно-методическая координация местных служб психопедагогической помощи;

д) мониторинг использования ресурсов, предназначенных для развития инклюзивного образования, и представление предложений по повышению эффективности или перенаправлению ресурсов согласно нуждам бенефициаров.

(2) Местные службы психопедагогической помощи организуются в качестве территориальных структур Республиканского центра психопедагогической помощи. Их целью является:

а) комплексная оценка развития детей/учащихся с целью раннего установления их специальных потребностей;

б) установление особых образовательных потребностей и разработка рекомендаций, касающихся вмешательства и предоставления услуг поддержки, необходимых для уравнивания шансов и обеспечения доступа к образованию детей/учащихся с особыми образовательными потребностями;

с) предоставление психопедагогической помощи детям/учащимся, в том числе посредством мобильных служб;

д) предоставление методологической помощи педагогическому персоналу, другим специалистам, представителям местного публичного управления в процессе обеспечения образовательной интеграции детей/учеников.».

69. Дополнить кодекс статьей 129¹ следующего содержания:

«Статья 129¹. Центр информационных и коммуникационных технологий в образовании

Центр информационных и коммуникационных технологий в образовании является публичным учреждением, в котором Министерство образования

и исследований осуществляет функцию учредителя, и выполняет следующие основные полномочия:

а) обеспечение планирования, создания и поддержания функциональности систем и информационных ресурсов в области образования на национальном уровне;

б) централизованная персонализация документов об образовании и сопутствующих документов для учреждений гимназического, лицейского, профессионально-технического, высшего и непрерывного образования;

с) обеспечение технической, методологической и учебной помощи в области информационных и коммуникационных технологий в образовании.».

70. В статье 132:

часть (2) после слова «педагогических» дополнить словами «и научно-педагогических»;

часть (3) дополнить словами: «и/или научно-педагогическое звание университетского конференциара либо профессора.»;

дополнить статью частями (3¹) и (3²) следующего содержания:

«(3¹) К программам высшего образования в области информационных и коммуникационных технологий, журналистики и коммуникации учреждения высшего образования могут привлекать к педагогической деятельности признанных исследователей и практиков из нашей страны или из-за рубежа со значительным опытом в данной области.

(3²) К программам высшего образования в военной области учреждения высшего образования могут привлекать к педагогической деятельности выдающихся в данной области деятелей, обладающих старшими и высшими воинскими званиями, которые занимают или занимали командные воинские должности на оперативном и стратегическом уровнях.».

71. В вводной части части (2) статьи 133 слова «в учреждениях непрерывного образования,» исключить.

72. В статье 134:

часть (2) дополнить пунктом е) следующего содержания:

«е) быть защищенным и не подвергаться физическому и/или вербальному насилию.»;

в пункте а) части (4) слова «три года» заменить словами «пять лет»;

в части (5) слова «первых трех лет» заменить словами «первых пяти лет»;

в части (6) слова «и районных центров,» заменить словами «, районных центров и в образовательных учреждениях административно-территориальных единиц, относящихся к АТО Гагаузия,», а слова «первые три года» – словами «в течение первых пяти лет»;

в части (7) слова «Первые три года» заменить словами «В течение первых пяти лет».

73. В статье 136:

часть (1) дополнить пунктом j) следующего содержания:

«j) пользоваться гарантиями и преимуществами при осуществлении полномочий представителя учащихся и студентов в органах самоуправления.»;

часть (2) изложить в следующей редакции:

«(2) В образовательных учреждениях могут создаваться органы самоуправления учащихся или студентов, организованные и функционирующие в соответствии с Рамочным положением, утвержденным Министерством образования и исследований и с институциональными регламентами.».

74. Часть (2) статьи 138 дополнить пунктами е)–g) следующего содержания:

«е) соблюдать регламенты образовательных учреждений в части, которая к ним применяется;

f) не допускать физического и/или вербального насилия в отношении персонала образовательного учреждения;

g) незамедлительно сообщать администрации образовательного учреждения или другим уполномоченным органам о любом подозрительном или подтвержденном случае превышения полномочий, физического и/или вербального насилия, эксплуатации или торговли детьми/учащимися/студентами или персоналом образовательного учреждения.».

75. Пункт h) статьи 139 изложить в следующей редакции:

«h) утверждает нормативы времени и затрат по организации и проведению олимпиад, конкурсов и выпускных экзаменов за курс гимназического и лицейского образования, а также для организации и проведения итогового оценивания в начальном образовании;».

76. В части (1) статьи 140:

в пункте i) слово «утверждает» заменить словами «предлагает Правительству на утверждение»;

дополнить часть пунктом q¹) следующего содержания:

«q¹) осуществляет мониторинг порядка, в котором отраслевые местные органы в области образования соблюдают положения законодательства с целью обеспечения оптимальных условий для осуществления процесса обучения в общем образовании;»;

в пункте y) слова «Автоматизированной информационной системы образования;» заменить словами «Информационной системы менеджмента в образовании;»;

в пункте z) слова «в Автоматизированную информационную систему образования;» заменить словами «в Информационную систему менеджмента в образовании;».

77. Пункт d) части (1) статьи 141 после слов «учредителями которых являются» дополнить словами «, а также учреждений на управляемой территории;».

78. В статье 142:

пункт b) после слов «содействуют оценке» дополнить словами «деятельности в сфере финансов и развития;»;

в пункте g) слова «преддошкольными и дошкольными образовательными учреждениями;» заменить словами «учреждениями раннего образования;».

79. В статье 143:

в части (1):

в пункте а) слово «преддошкольного,» исключить;

пункт б) дополнить словами «или отраслевым министерствам;»;

в части (2) слово «ежегодно» исключить.

80. Часть (11) статьи 145 изложить в следующей редакции:

«(11) Публичные образовательные учреждения обеспечиваются школьными учебниками посредством структуры, отнесенной к сфере компетенции Министерства образования и исследований, которая наделена полномочиями управления системой обеспечения школьными учебниками. Порядок управления системой обеспечения школьными учебниками устанавливается Правительством.».

81. Часть (4) статьи 146 изложить в следующей редакции:

«(4) Передача (переход) предназначенного для сферы образования недвижимого имущества из публичной сферы административно-территориальной единицы в частную сферу административно-территориальной единицы или изменение его назначения осуществляется с предварительного согласия Правительства, решением совета села (коммуны), города, района, муниципия, Народного Собрания Гагаузии. Передача предназначенного для сферы образования недвижимого имущества из публичной сферы государства в частную сферу государства или изменение его назначения осуществляется постановлением Правительства. Принятию соответствующего постановления/решения предшествует получение экспертного заключения, которым обосновывается прекращение необходимости использования имущества согласно его назначению. Методология подготовки экспертного заключения утверждается Правительством.».

82. По всему тексту кодекса слова «переводная зачетная единица (кредит)» заменить словами «зачетная единица» в соответствующих числе и падеже.

Ст. II. – (1) Настоящий закон вступает в силу со дня опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова, за исключением положений статьи I: пункта 40, пункта 42 – в отношении части (1), пункта 43 – в отношении части (1) и пункта 68, а также статьи III, которые вступают в силу с 1 января 2024 года.

(2) Правительству в шестимесячный срок привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

Ст. III. – Закон об утверждении Перечня специальностей по подготовке кадров в высших и средних специальных учебных заведениях № 1070/2000 (Официальный монитор Республики Молдова, 2000 г., № 94–97, ст. 676), с последующими изменениями, признать утратившим силу.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

**Sinteza definitivată a
amendamentelor, obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 și
abrogarea Legii nr. 1070/2000 privind aprobarea Nomenclatorului specializărilor pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior
și medii de specialitate
Nr. 126 din 04.05.2023**

Nr.	Textul părții constitutive a actului legislativ în vigoare care se propune a fi modificat, completat sau abrogat	Textul părții constitutive a proiectului de act legislativ la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul amendamentului, propunerii, obiecției	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond	Note
1.	Art. 3. Noțiuni principale	2. Art. 3: noțiunea „descriptori” se exclude;	Propunere IF „Litterarum,, Maria Prisăcută, director	Se propune de completat punctul 2 articolul I al proiectului de lege cu următorul conținut: „La art. 3, la noțiunea „Evaluare criterială” de exclus sintagma „efectuată prin descriptori” (deoarece a fost exclusă din Cod noțiunea de descriptori)”	Nu se acceptă	Propunerea de modificare nu a fost corect înțeleasă. În Cod sunt formulați cei mai importanți termeni. Lipsa unor definiții în Cod nu presupune în mod direct renunțarea la noțiunile respective.
2.	Art. 9. Condițiile de acces	3. Art. 9: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Pachetul de servicii educaționale pentru învățământul obligatoriu, indiferent de tipul proprietății instituției de învățământ, se aprobă de Guvern.” alineatul (5) se abrogă.	Amendament Deputat Fiodor Gagauz	Se propune de completat punctul 3 al proiectului de lege cu următorul conținut: „Art. I din proiectul de lege 126/2023 se completează cu pct. 3 ¹ cu următorul cuprins: „3 ¹ . Titlul I din Cod, 1. Denumirea capitolului III se completează cu textul: „Dreptul la educație. Garanții de stat pentru realizarea dreptului la educație.” în continuare după text. (2) Capitolul se completează cu articol 8 ¹ , cu următorul cuprins: „Articolul 8 ¹ . Dreptul la educație. Garanții de stat pentru realizarea dreptului la educație. (1) Dreptul oricărei persoane la educație este garantat în Republica Moldova. (2) Dreptul la educație este garantat de stat indiferent de sex, rasă, cetățenie, limbă, origine, proprietate, statut social, loc de reședință, atitudine față de religie, convingeri,	Nu se acceptă	Codul educației reflectă per ansamblu dreptul la educație și garantarea acestuia motiv pentru care se consideră nejustificată propunerea de a avea un articol cu o astfel de denumire sau de a completa denumirea unui capitol în acest scop. La fel, menționăm că articolul 7 din Cod reflectă principiul egalității iar aspectele aferente finanțării educației sunt reglementate la Titlul XI „Finanțarea și baza materială a învățământului”. Modificările propuse la compartimentul „educație incluzivă” urmează a fi consultate pe o platformă mai largă unde vor fi invitați autorii propunerilor și alți reprezentanți ai domeniului vizat.

cerințe educaționale speciale;	educație incluzivă - proces educațional care răspunde diversității copiilor și cerințelor individuale de dezvoltare și oferă oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare;	substituirea cuvintelor „rezultatele învățării”;	cu	care se modifică rezultatele învățării în funcție de potențialul copilului/ elevului/ studentului cu cerințe educaționale speciale;	Se propune următorul cuprins al noțiunii de „educație incluzivă”: „educație incluzivă - proces educațional care răspunde diversității copiilor, elevilor și studenților, cerințelor individuale de dezvoltare și care oferă oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare.”	Se propune următorul cuprins al noțiunii de „educație formală”: „educație formală - ansamblul acțiunilor didactice și pedagogice proiectate într-un cadru instituționalizat prin structuri organizate sistemic, pe niveluri și cicluri de studii, în cadrul unui proces de instruire realizat cu rigurozitate, în timp și spațiu, care se finalizează cu certificarea instituționalizată a cunoștințelor și competențelor dobândite.”	Se propune următorul cuprins al noțiunii de „educație non-formală”: „educație non-formală - formă de învățare realizată într-un cadru instituționalizat, prin intermediul unor activități opționale, cu obiective de învățare planificate, care nu urmează în mod explicit un curriculum. Educația non-formală reprezintă o formă complementară, o alternativă și/sau o completare a educației formale în cadrul procesului de învățare pe tot parcursul vieții a	Cu referire la noțiunile propuse pentru educație formală și non-formală menționăm că acestea sunt specifice educației adulților pe când optăm pentru o versiune aplicabilă întregului sistem educațional. Redacția utilizată în proiectul de modificare este în consonanță cu recomandarea UNESCO.
cerințe educaționale	educație incluzivă - proces educațional care răspunde diversității copiilor și cerințelor individuale de dezvoltare și oferă oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare;	educație formală - ansamblul acțiunilor didactice și pedagogice proiectate instituționalizat prin structuri organizate sistemic, pe niveluri și cicluri de studii, în cadrul unui proces de instruire realizat cu rigurozitate, în timp și spațiu;	educație non-formală - ansamblul acțiunilor instructive proiectate și realizate într-un cadru instituționalizat extrascolar, constituit ca o punte între cunoștințele asimilate la lecții și cunoștințele acumulate în contextul educației informale;	educație non-formală - formă instituționalizată, bazată pe o proiectare curriculară, realizată prin intermediul unor activități opționale. Educația non-formală				

	plan educațional individualizat - instrument de organizare și realizare coordonată a procesului educațional pentru beneficiarii cu cerințe educaționale speciale;	reprezintă o formă complementară, o alternativă și/sau o completare a educației formale în cadrul procesului de învățare pe tot parcursul vieții a persoanelor. Acest tip de învățare depinde de intenția celui care învață (sau care învață) și nu conduce în mod automat la certificarea competențelor dobândite;		persoanelor. Acest tip de învățare depinde de intenția celui care învață (sau voluntară) și nu conduce în mod automat la certificarea competențelor dobândite.” Se propune completarea noțiunii care va avea următorul cuprins: „plan educațional individualizat” - instrument de organizare și realizare coordonată a procesului educațional pentru beneficiarii (copii, elevii și studenții) cu cerințe educaționale speciale.”		Instituțiile de învățământ special utilizează un plan diferit de studii care reflectă specificul acestor instituții și care detaliază prevederile privind programul de studii.
4.	Art.3 program prelungit – program în afara orarului de bază, realizat în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Educației și Cercetării și organizat în instituțiile de învățământ, la solicitarea părinților, pentru elevii din clasele I– Articolul 19. Sprijinirea elevilor și studenților		Propunere Aurica Brînză, directorul LT pentru Copii cu Deficiențe de Vedere, mun. Chișinău	Se propune completarea punctului 2 al articolului 1 al proiectului de lege cu următorul conținut: „La noțiunea „program prelungit”, textul „I-V” se substituie cu textul „I-IV pentru instituțiile de tip general” și cu textul „I-IX pentru instituțiile de tip special”- deoarece în instituțiile de învățământ de tip special se acordă asistență recuperatorie, de asistență individualizată în pregătirea temelor pentru acasă elevilor cu deficiențe senzoriale și alte deficiențe și în afara	Nu se acceptă	

	capabili de performante înalte V;			orelor de predare. În învățământul special la categoriile de personal este prevăzut unitatea de educator care poate exercita atribuțiile la grupa cu program prelungit în clasele a V-a – a IX-a.”			
5.	Art. 5 Misiunea educației	Amendament Deputat Eugeniu Sinchevici,	Articolul I al proiectului de lege se completează cu un punct nou cu următorul cuprins: „Articolul 5 se completează cu litera g) cu următorul conținut: „g) dezvoltarea spiritului civic și promovarea cetățeniei active.”	Se propune completarea art. I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „Art.7 se completează cu litera r) și s) cu următorul cuprins: „r) principul non-violenței în procesul de educație; s) principul protecției și securității personalului didactic, științifico-didactic și științific.”	Se	acceptă	La art. 6, litera r) care conține „principiul non-violenței” a fost introdusă prin Legea nr. 36 din 17.02.22, MO72/16.03.22 art.105; în vigoare 16.09.22. Principiul-cadru al non-violenței în procesul educațional, prin sfera sa de cuprindere, înglobează principiul recomandat la lit. s). În sensul în care non-violența este un principiu, asigurarea securității și/sau protecția personalului didactic, științifico-didactic și științific, ar trebui să reprezinte o garanție sau modalitate de realizare a primului și, ar presupune, prin urmare, o reglementare distinctă, fără caracter de principiu, în textul altor norme.
6.	Art. 7. Principiile fundamentale ale educației	Propunere Federația Sindicală a Educației și Științei			Nu se	acceptă	Pachetul standard de servicii educaționale nu se va echivala cu suma finanțărilor pentru învățământul public. Atât în redacția actuală, cât și în cazul aprobării modificărilor propuse, Codul prevede finanțarea învățământului general, inclusiv preșcolar. Formula de finanțare pentru educația timpurie este la etapa de discuții pe platforma Comisiei Paritare.
7.	Art. 9. Condițiile de acces (2) Statul asigură finanțarea pachetului standard de servicii educaționale pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, indiferent de tipul de proprietate a instituției de învățământ. Pachetul standard de servicii educaționale pentru învățământul general se aprobă de Guvern.	Propunere AO “Părinți Solidari”	Se propune la punctului 3 articolului I al proiectului de lege: „De păstrat sintagma din alin. (2) „(2) Statul asigură finanțarea pachetului standard de servicii educaționale pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal.”		Nu se	acceptă	
8.	Art. 9. Condițiile de acces (3) Finanțarea de bază a învățământului general se	Propunere Federația Sindicală a	Se propune pentru punctul 3 art. I din proiectul de lege: „De completat art. 9, alin. (3) cu textul „finanțarea		Nu se	acceptă	Codul educației deja conține această prevedere prin stipularea faptului că finanțarea de bază a învățământului

	face după principiul „banul urmează elevul”, conform căruia resursele alocate pentru un elev sau un copil se transferă la instituția de învățământ în care acesta învață.		Educației și Științei	de bază a învățământului preșcolar se face după principiu „banul urmează copilul”.		general se face după principiul „banul urmează elevul”. Subliniem că învățământul general include învățământul preșcolar (a se vedea art. 20 din Cod). Atât în redacția actuală, cât și în cazul aprobării modificărilor propuse, Codul prevede finanțarea învățământului general, inclusiv preșcolar. Formula de finanțare pentru educația timpurie este la etapa de discuții pe platforma Comisiei Paritare.
9.	Art. 13. Învățământul obligatoriu (3) Responsabilitatea școlarizării obligatorii a copiilor cu vârsta de până la 16 ani revine părinților sau altor reprezentanți legali și autorităților administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea.		Propunere Lăcel Teoretic „Julia Hășdeu”, Rodica Japălau	Se propune pentru punctul 5 art. I al proiectului de lege de menționat că la înscrierea copiilor în clasa I sau în fiecare an școlar, părinții să semneze un angajament prin care își asumă obligația de a monitoriza, ghida frecvența copilului la ore.	Nu se acceptă	Obligațiile părinților sunt stabilite în Codul educației la art.138 de unde rezultă și obligația care se propune a fi inclusă. Totodată, accentuarea doar a responsabilității de a monitoriza, ghida frecvența copilului la ore, poate fi în detrimentul scopului relațiilor de colaborare cu familia.
10.	Art. 15 Tipurile instituțiilor de învățământ	6.Articolul 15 alineatul (1): la literele f) și i), cuvintele „programe combinate” se substituie cu cuvintele „programe de diferite niveluri sau programe integrate”; la litera f), textul „(școală primară-grădiniță, gimnaziu-grădiniță)” se modifică cu textul: „(școală primară-grădiniță, gimnaziu-grădiniță)”	Amendament Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei	La punctul 6, Articolul 15 alineatul (1), la litera f), textul: „(grădiniță-creșă, școală primară-grădiniță, gimnaziu-grădiniță, liceu cu grupe de grădiniță)” se modifică după cum urmează: textul „liceu cu grupe de grădiniță” se exclude.	Se acceptă	Situațiile în care poate apărea o asemenea necesitate sunt de excepție și trebuie tratate ca atare.

	grădiniță, gimnaziu-grădiniță, liceu cu grupe de grădiniță); litera l) va avea următorul cuprins: „l) instituție de învățământ de formare continuă – universitate, institut, centru, școală etc.”; litera m) se completează cu textul „, centru sportiv de pregătire a loturilor naționale, tabără de odihnă”.				
11.	Art. 17. Actele de studii (8) La absolvirea de cursuri în cadrul învățării pe tot parcursul vieții se eliberează certificate de perfecționare, de specializare sau de recalificare profesională.	8. Art. 17: la alineatul (8), cuvintele „învățării pe tot parcursul vieții” se substituie cu cuvintele „formării profesionale a adulților” și se completează cu textul „, de competență profesională (micro-certificate)”.	Amendament Deputat Eugeniu Sinchevici, Propunere USM Prim-prorector, dr., habilitat în Științele Educației, profesor, Otilia Dandara	La punctul 8 art. I din proiectul de lege se propune următoarea modificare: „La articolul 17 alineatul (8) va avea următorul cuprins: „(8) La absolvirea de cursuri în cadrul formării profesionale a adulților se eliberează certificate de perfecționare, de specializare, de recalificare sau de competență profesională. La absolvirea programelor de calificare parțială (microcalificare) se eliberează certificate de competență profesională (microcertificate).”	Este important ca programele de calificare parțială (microcalificare) să se încadreze în prevederile Codului educației prin o descriere explicită a locului și rolului acestora. Având în vedere aspectul de noutate introdus, noile prevederi vor consolida definirea conceptului de microcalificare și vor permite dezvoltarea cadrului normativ secundar necesar pentru implementarea acestuia.
12.	Articolul 19. Sprijinirea elevilor și studenților capabili de performanțe înalte		Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltate	Se propune completarea articolului I din proiectul de lege cu un punct nou în următoarea redacție: „Se propune completarea cu articolul 19 ¹ cu următorul conținut: „Articolul	Propunerile înaintate ar putea să fie dezvoltate prin intermediul cadrului normativ secundar și în particular în textul Instrucțiunii și a Planului de acțiuni privind prevenirea și combaterea abandonului școlar și absenteismului.

		Marcel Moraru	<p>19) Sprijinirea elevilor cu risc înalt a sistemului de învățământ</p> <p>(1) Statul sprijină elevii care manifestă un risc înalt de abandon al sistemului de învățământ.</p> <p>(2) Coordonarea acțiunilor prevăzute la alin. (1) este asigurată de Ministerul Educației și Cercetării.</p> <p>(3) Resursele umane, curriculare, informaționale, materiale și financiare pentru susținerea elevilor cu risc înalt de abandon al sistemului de învățământ se asigură de instituțiile de învățământ și de alte entități conform metodologiei aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.</p> <p>(4) Pentru sprijinirea elevilor cu risc înalt de abandon al sistemului de învățământ, Ministerul Educației și Cercetării organizează activități specifice pentru motivarea elevilor de a nu părăsi sistemul de învățământ, cât și se acordă suport financiar pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de accesul la și procesul de învățământ.</p> <p>(5) Elevii cu risc înalt de abandon a sistemului de învățământ beneficiază, indiferent de vârstă, de programe educative care respectă particularitățile lor de învățare. Aceste programe sunt de mentorat și sprijin în procesul de învățare, și au drept scop motivarea elevilor de a nu abandona instituția de învățământ.”</p>	<p>19) Sprijinirea elevilor cu risc înalt a sistemului de învățământ</p> <p>(1) Statul sprijină elevii care manifestă un risc înalt de abandon al sistemului de învățământ.</p> <p>(2) Coordonarea acțiunilor prevăzute la alin. (1) este asigurată de Ministerul Educației și Cercetării.</p> <p>(3) Resursele umane, curriculare, informaționale, materiale și financiare pentru susținerea elevilor cu risc înalt de abandon al sistemului de învățământ se asigură de instituțiile de învățământ și de alte entități conform metodologiei aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.</p> <p>(4) Pentru sprijinirea elevilor cu risc înalt de abandon al sistemului de învățământ, Ministerul Educației și Cercetării organizează activități specifice pentru motivarea elevilor de a nu părăsi sistemul de învățământ, cât și se acordă suport financiar pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de accesul la și procesul de învățământ.</p> <p>(5) Elevii cu risc înalt de abandon a sistemului de învățământ beneficiază, indiferent de vârstă, de programe educative care respectă particularitățile lor de învățare. Aceste programe sunt de mentorat și sprijin în procesul de învățare, și au drept scop motivarea elevilor de a nu abandona instituția de învățământ.”</p>	<p>Nu se acceptă</p>	<p>„Învățământul extrașcolar” deja se regăsește la art. 20, fiind enumerat în textul alineatului (2) unde considerăm că a fost introdus în mod justificat.</p>
13	Art.20.Organizarea învățământului general (1)Învățământul general cuprinde:	Amendament Deputat Caraman Diana	<p>Se propune de completat punctul 10 articolul I din proiectul de lege cu următorul conținut: „La articolul 20 punctul (1) se adaugă litera e) „învățământul extrașcolar”.”</p>	<p>Se propune de completat punctul 10 articolul I din proiectul de lege cu următorul conținut: „La articolul 20 punctul (1) se adaugă litera e) „învățământul extrașcolar”.”</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Prevederile respective se regăsesc în cadrul normativ de implementare a Codului educației.</p>
14	Art.21. Înființarea, organizarea și lichidarea unităților de învățământ	Propunere Director Valentina Lungu,			<p>Se acceptă</p>	<p>Prevederile respective se regăsesc în cadrul normativ de implementare a Codului educației.</p>

	(2) Autoritățile administrației publice locale fondatoare sânt obligate să stabilească districte școlare pentru fiecare instituție publică de învățământ preșcolar, de învățământ primar și/sau gimnazial.		director adjunct educație Maria Olevschi, director adjunct instruire Corina Șargu Managerul IPLT „Academia Copiilor” director Nina Horjan, IP LT V. Vasilache Bătălia dir. adj.	sintagmă, „cu excepția instituțiilor care promovează alternative educaționale” Modificarea va fi inclusă la articolul 38, alineatul (4) a acestui articol și va fi completată cu propoziția cu următorul cuprins: „(4) Pentru alternativele educaționale nu sunt stabilite districte școlare.”	Modificarea va fi inclusă la articolul 38, alineatul (4) a acestui articol și va fi completată cu propoziția cu următorul cuprins: „(4) Pentru alternativele educaționale nu sunt stabilite districte școlare.”
15	Art. 22. Durata anului de studii în învățământul general începe la 1 septembrie. În învățământul primar, durata anului de studii este de 33 de săptămâni, repartizate pe semestre relativ egale. În învățământul gimnazial și liceal, anul de studii are durata de 35 de săptămâni, repartizate pe semestre relativ egale. În clasele terminale a IX-a și a XII-a, durata anului de studii este de 34 de săptămâni, repartizate pe semestre relativ egale.		Propunere Federația Sindicală a Educației și Științei din Republica Moldova	Se propune la punctul 12 articolul I din proiectul de lege următoarea modificare: „La art. 22, alin. (1) de completat cu textul „1 septembrie și se încheie la 31 august.”	Nu se acceptă
16	Art.23 ¹ Organizarea educației timpurii (3 ¹) Servicii de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani pot fi oferite de către angajatori în		Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltate	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „La art. 23 ¹ Organizarea educației timpurii este propus alin. (3 ¹) în următoarea redacție:	Nu se acceptă
				Stipulările normative privind serviciile alternative de îngrijire a copiilor fac parte din obiectul de reglementare a unor alte prevederi promovate de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.	

	beneficiul salariaților, la nivel de unitate, cu suportarea tuturor cheltuielilor aferente din mijloacele unității respective, conform cadrului normativ aprobat de Guvern.		Marcel Moraru	„(3 ¹) Servicii alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani pot fi organizate și oferite de angajator la locul de muncă, de îngrijitorul calificat/îngrijitoarea calificată de copii la domiciliul/reședința temporară a acestuia/acesteia sau la domiciliul/reședința temporară a reprezentanților legali ai copiilor, în condițiile legii. În cazul în care angajatorul ce oferă servicii alternative de îngrijire a copiilor este o instituție de învățământ, de aceste servicii pot beneficia inclusiv copiii elevilor/studentilor încadrați la studii în entitățile respective.”	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „Art. 24. Educația antepreșcolară se propune în următoarea redacție: „Art.24 Educația antepreșcolară se realizează în familie, aceasta beneficiind de finanțare de la bugetul public național conform legislației în vigoare, sau în instituții educaționale private, din mijloacele financiare ale familiei. La solicitarea părinților, autoritățile administrației publice locale pot organiza educația antepreșcolară, cu finanțare de la bugetele locale.”	Nu se acceptă	Anterior, art.24 a fost supus modificărilor solicitate. Potrivit redacției actuale: „Educația antepreșcolară se realizează în familie, aceasta beneficiind de finanțare de la bugetul public național conform legislației în vigoare. La solicitarea părinților, autoritățile administrației publice locale pot organiza educația antepreșcolară, cu finanțare de la bugetele locale.”
17	Art. 24. Educația antepreșcolară Educația antepreșcolară se realizează în familie, aceasta beneficiind de finanțare de la bugetul public național conform legislației în vigoare. La solicitarea părinților, autoritățile administrației publice locale pot organiza educația antepreșcolară, cu finanțare de la bugetele locale.		Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltate Marcel Moraru		Se propune de completat punctul 13 articolul 1 din proiectul de lege cu următorul conținut: „Se propune următorul text pentru art. 27 alin.(1): „Art.27. Organizarea învățământului primar „(1) Învățământul primar include clasele I-IV și se organizează ca învățământ cu frecvență, de regulă, în prima jumătate a zilei. Pentru persoanele cu dizabilități de învățare cauzate de dizabilități, precum și alte necesități	Nu se acceptă	Propunerile la compartimentul „educație incluzivă” urmează a fi discutate și consultate pe o platformă mai largă cu participarea autorilor și a reprezentanților tuturor instituțiilor din domeniu vizat. În Raportul „Evaluarea comună a punerii în aplicare a Programului de dezvoltare a educației incluzive pentru anii 2011-2020”, inclusiv aplicarea standardelor școlare adecvate copiilor , la Capitolul Recomandări nici în unul din paliere (metodologic, instituțional, resurse
18	Art.27.Organizarea învățământului primar (1) Învățământul primar include clasele I-IV și se organizează ca învățământ cu frecvență, de regulă, în prima jumătate a zilei. Pentru persoanele cu dizabilități de învățare cauzate de dizabilități, învățământul primar se poate organiza	13. La articolul 27, alineatul (1), articolul 29 alineatul (1) și articolul 31 alineatul (1), textul „studiu individual, ” se exclude.	Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltate Marcel Moraru			Nu se acceptă	

	ca învățământ la distanță, învățământ la domiciliu, studiu individual.				speciale, învățământul primar se poate organiza ca învățământ la distanță sau învățământ la domiciliu”.	umane, organizațional, resurse materiale, resurse financiare, strategic, legislativ) nu au fost înregistrate propuneri de modificare, completare pe subiectele prezentate de CPD. https://www.unicef.org/moldova/rapoart-e/evaluarea-comun%C4%83-implement%C4%83rrii-programului-de-dezvoltare-educa%C8%9Biei-incluzive-anii-2011 Propunerile CPD vor putea fi analizate în procesul ulterior de evaluare a Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2023-2027, care urmează a fi aprobat.
19	Art.27. Organizarea învățământului primar (4) Școlarizarea devine obligatorie după împlinirea vârstei de 7 ani. (5) Școlarizarea copiilor care nu au împlinit vârsta de 7 ani către începutul anului școlar se decide în baza cererii părinților sau a altor reprezentanți legali ai acestora, în funcție de gradul de maturitate psihosomatică, confirmat de specialiști, în modul stabilit de Ministerul Educației și Cercetării.	Propunere DGETS mun. Chișinău	Se propune de completat punctul 13 articolul 1 din proiectul de lege cu norme de modificare a art. 27 alin (4) și alin. (5) pentru a permite admiterea copiilor în clasa I la împlinirea vârstei de 7 ani la începutul anului calendaristic.	Nu se acceptă	Codul educației, în redacția actuală permite și obligă admiterea copiilor în clasa I la împlinirea vârstei de 7 ani.	
20	Art. 29. Organizarea învățământului gimnazial (1) Învățământul gimnazial include clasele V-IX și se organizează ca învățământ cu frecvență. Pentru persoanele cu dificultăți de învățare cauzate de dizabilități, învățământul gimnazial se poate organiza ca învățământ la distanță,	Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare Marcel Moraru	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „Art.29. alineat (1) va avea următorul conținut: „(1) Învățământul gimnazial include clasele V-IX și se organizează ca învățământ cu frecvență. Pentru persoanele cu dificultăți de învățare cauzate de dizabilități precum și alte necesități speciale, învățământul gimnazial se poate organiza ca învățământ la	Nu se acceptă	Propunerile la compartimentul „educație incluzivă” urmează a fi discutate ulterior pe o platformă mai largă cu autorii și reprezentanții instituțiilor din domeniu. Consultarea mai largă va da posibilitate dezvoltarea unor politici educaționale incluzive complexe prin implicarea persoanelor interesate. În Raportul „Evaluarea comună a punerii în aplicare a Programului de dezvoltare a educației incluzive pentru anii 2011-2020”, inclusiv aplicarea standardelor școlare adecvate copiilor , la Capitolul Recomandări nici în	

	învăţământ la domiciliu, studiu individual.			distanţă sau învăţământ la domiciliu.”		unul din paliere (metodologic, instituţional, resurse umane, organizaţional, resurse materiale, resurse financiare, strategic, legislativ) nu au fost înregistrate propuneri de modificare, completare pe subiectele prezentate de CPD.
21.	Art. 31. Organizarea învăţământului liceal (1) Învăţământul liceal se organizează în licee ca învăţământ cu frecvenţă (clasele X-XII) sau cu frecvenţă redusă (clasele X-XIII). Pentru persoanele cu dificultăţi de învăţare cauzate de dizabilităţi, învăţământul liceal se poate organiza ca învăţământ la distanţă, învăţământ la domiciliu, studiu individual. (9 ¹) În decursul unui an sânt organizate 3 sesiuni ale examenului naţional de bacalaureat. Pentru participarea la a 3-a sesiune anuală de bacalaureat, candidatul achită o taxă de examen în mărimea stabilită de către Guvern	14. La articolul 31: alineatul (1) se completează cu următorul enunţ „Pentru elevii din instituţii penitenciare învăţământul liceal se poate organiza ca învăţământ la distanţă.”; alineatul (9 ¹) se abrogă.	Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare Marcel Moraru	Se propune de completat punctul 14 articolul I al proiectului de lege cu următorul conţinut: „Art. 31. alineat (1) se propune cu următorul cuprins „(1) Învăţământul liceal se organizează în licee ca învăţământ cu frecvenţă (clasele X-XII) sau cu frecvenţă redusă (clasele IX-XIII). Pentru persoanele cu dificultăţi de învăţare cauzate de dizabilităţi precum şi alte necesităţi speciale, învăţământul liceal se poate organiza ca învăţământ la distanţă sau învăţământ la domiciliu.”	Nu se acceptă	Propunerile la compartimentul „educaţie incluzivă” urmează a fi discutate cu ministerul de resort şi alte entităţi interesate de îmbunătăţirea cadrului legal şi cu participarea nemijlocită a autorilor. În Raportul „Evaluarea comună a punerii în aplicare a Programului de dezvoltare a educaţiei incluzive pentru anii 2011-2020”, inclusiv aplicarea standardelor şcolare adecvate copiilor, la Capitolul Recomandări nici în unul din paliere (metodologic, instituţional, resurse umane, organizaţional, resurse materiale, resurse financiare, strategic, legislativ) nu au fost înregistrate propuneri de modificare, completare pe subiectele prezentate de CPD.
22	Art.33.Organizarea învăţământului pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale		Amendament Deputat Dan Perciun	Articolul I din proiectul de lege se completează cu un punct nou cu următorul conţinut: „Articolul 33 se completează cu alineatul (4 ¹) cu următorul cuprins: „(4 ¹) În instituţiile de învăţământ general pot fi organizate servicii de specializare înaltă de tip Unitate de Educaţie Incluzivă, sau alte servicii, pentru şcolarizarea copiilor cu dizabilităţi severe, conform reglementărilor elaborate de către	Se acceptă	Misiunea Unităţii de Educaţie Incluzivă (în continuare UEI) este asigurarea dreptului la educaţie şi maximizarea opţiunilor educaţionale pentru copii cu dizabilităţi severe/multiple, prin organizarea şi realizarea educaţiei speciale în învăţământul de masă, ca parte integrantă a acesteia. Scopul UEI este asigurarea dreptului la educaţie pentru copii cu dizabilităţi severe prin dezvoltarea şi furnizarea unui sistem de servicii integrate, educaţionale şi non-

				Ministerul Educației și Cercetării și aprobate de Guvern. ²³		educaționale, care să contribuie la independență, prin adaptarea procesului educațional la necesitățile specifice și potențialului copilului. Modalitatea de organizare și funcționare a Unității Educaționale Incluzive -constituie ca subdiviziune a instituției de învățământ general, parte integrantă a acesteia, în scopul asigurării/facilitării accesului la educație al copiilor cu dizabilități severe, care nu pot fi școlarizați în condițiile generale, urmează să fie reglementată prin acte normative elaborate de Ministerul Educației și Cercetării și aprobate de Guvern.
23	Art. 34. Învățământul special (4) În clasele V-XII din instituțiile speciale pentru elevii cu deficiențe senzoriale, disciplinele școlare sânt predate de cadre didactice cu pregătire generală, care au urmat cursuri de specializare în domeniul psihopedagogiei speciale. (5) În învățământul special organizat pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale sânt angajate cadre didactice cu pregătire calificată în domeniul psihopedagogiei speciale și asistenței sociale.	Propunere Aurica Brînză, directorul LT pentru Copii cu Deficiențe de Vedere, mun. Chișinău	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „La art.34 învățământul special, alin. (4) se substituie textul „V-XII” cu textul „I-XII” și la alin. (5) se exclude sintagma „cerințe educaționale speciale” și se completează cu sintagma ” deficiențe severe de învățare (dificultăți multiple, asociate)”.	Nu se acceptă	Propunerea va putea fi analizată în procesul ulterior de evaluare a Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2023-2027, care urmează a fi aprobat.	
24	Art. 35. Învățământul la domiciliu (1) Instruirea la domiciliu se organizează pe o perioadă de timp determinată pentru copiii și elevii care, din cauza problemelor de sănătate sau a unei dizabilități sânt	Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltate Marcel Moraru	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „Articolul 35 se propune cu următorul conținut: „Art. 35. Învățământul la domiciliu (1) Instruirea la domiciliu se organizează pe o perioadă de timp determinată pentru copiii, elevii și studenții, care din cauza anurilor	Nu se acceptă	Propunerile CPD referitoare la educația incluzivă vor putea fi analizate în procesul ulterior de evaluare a Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2023-2027, care urmează a fi aprobat.	

	lipsiți temporar de posibilitatea de a se deplasa. (2) Instruirea la domiciliu se desfășoară în modul stabilit de Ministerul Educației și Cercetării, prin coordonare cu Ministerul Sănătății		probleme de sănătate sau alte necesități speciale, nu pot frecventa fizic într-un mod obiectiv instituția de învățământ. (2) Instruirea la domiciliu se organizează și desfășoară în modul stabilit de Ministerul Educației, în coordonare cu alte autorități centrale de specialitate”			
25	Art. 38. Alternativele educative (4) Alternativele educative beneficiază de autonomie organizatională și funcționează în conformitate cu stan- dardele educaționale de stat și cu specificul alternativei.	Amendament Deputat Liliana Nicolaeșcu- Onofrei Propunere IPLT „Academia Copilor” Director Valentina Lungu, director adjunct educație Maria Olevschi, director adjunct instruire Corina Șargu, Managerul director Nina Horjan	Proiectul de lege la articolul I se completează cu un punct nou cu următorul conținut: „După articolul 37 se introduce o denumire nouă de capitol cu următorul cuprins: „Capitolul VII. Alternativele educative”; la articolul 38, alineatul (4) se completează cu propoziția cu următorul cuprins: „(4) Pentru alternativele educaționale nu sunt stabilite districte școlare.”	Se acceptă	Potrivit articolului 20 din Codul educației, învățământul general include, de asemenea, învățământul special, învățământul extrașcolar, alternativele educaționale. Astfel că, la articolele 34 și 35 avem învățământul special și la domiciliu, la articolele 36 și 37 învățământul extrașcolar și la articolul 38 alternativele educaționale. Respectiv, alternativele se regăsesc enumerate într-o consecutivitate logică, singura neconcordanță fiind în denumirea capitolului în care se includ și anume învățământul extrașcolar, ceea ce nu corespunde definiției alternativelor. Astfel că, după articolul 37 propunem să fie introdusa o denumire de capitol nou cu numărul VII prim și cu denumirea similară cu cea a articolului 38. Totodată, potrivit art. 21 alin. (2) al Codului educației, autoritățile administrației publice locale fondatoare sunt obligate să stabilească districte școlare pentru fiecare instituție publică de învățământ preșcolar, de învățământ primar și/sau gimnazial. În acest context, considerăm oportună precizarea în textul Codului educației a faptului că alternativele educaționale nu fac parte din districte școlare.	Implementarea și gestionarea unei platforme informaționale de evaluare nu necesită prevederi la nivelul Codului educației.
26	Art. 42. Organizarea evaluării	Amendament Deputat Diana Caraman	Se propune de completat punctul 18 articolul I al proiectului de lege cu următorul conținut: „Articolul 42 se completează cu alineatul (3) cu următorul conținut: „(3) Ministerul Educației și Cercetării asigură implementarea și gestionarea	Nu se acceptă		

				platformei evaluare”.	informaționale de		
27	Art. 45 Evaluarea cadrelor didactice alin. (1) Evaluarea internă a cadrelor didactice din învățământul general se efectuează anual în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.			Propunere Liceul Teoretic „Julia Hasdeu”, Rodica Japălan	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „Alineatul (1) din articolul 45 se abrogă”. Cadrele didactice sunt evaluate o dată la cinci ani prin procesul de atestare. Profesorul trebuie să utilizeze eficient timpul prin activitatea la clasă, dar nu prin elaborarea rapoartelor (prea multe rapoarte au de elaborat atât cadrele didactice, cât și cele de conducere).	Nu se acceptă	Atestarea se realizează în mod benevol, doar la cererea cadrului didactic. Simplificarea rapoartelor: completate de către cadrele didactice constituie subiectul unui alt document decât Codul educației.
28	Art. 46. Evaluarea cadrelor de conducere			Propunere AO “Părinți Solidari”	Se propune completarea punctului 21 articolul I din proiectul de lege cu următorul conținut: „Art. 46 se completează cu alineatul (4) „(4) Directorul instituției de învățământ evaluează anual gradul de îndeplinire a Programului de dezvoltare al instituției de învățământ pentru 5 ani și include rezultatele în Raportul anual”.	Nu se acceptă	Amendamentul propus nu necesită modificări de lege și poate fi reglementat, în cazul în care se va aprecia că fiind oportun, la nivel de acte ale autorității publice centrale cu competențe în domeniul educației.
29	Art. 48. Structurile de conducere ale organului local de specialitate în domeniul învățământului	23. La articolul 48 alineatul (3), cuvintele „Adunării Populare a Găgăuziei” se substituie cu cuvintele „Comitetului al Executiv al unității teritoriale autonome Găgăuzia”.	Amendament Deputat Fiodor Gagauz	Se propune la punctul 23 articolul I al proiectului de lege următoarea completare: „La articolul 48 alineatul (4), cuvintele ”prin hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei.” se exclude; - Articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: “(5) Conducătorul organului local de specialitate în domeniul învățământului din UTA Găgăuzia este numit și eliberat de Adunarea Populară a Găgăuziei, la propunerea bașcanului Găgăuziei, pe durata activității Comitetului Executiv al Găgăuziei și este membru al acestuia. Demisia Comitetului Executiv al Găgăuziei atrage după sine demisia șefului organului local de specialitate în domeniul învățământului.”	Nu se acceptă	Modificarea de la alin. (4) al art.48 a fost introdusă la solicitarea UTAG, fiind preluată în redacția propusă. Referitor la modificarea de la alin. (5), unele prevederi propuse repetă prevederile alin. (4) al aceluiași articol. Totodată, reglementarea potrivit căreia demisia din componența Comitetului Executiv al Găgăuziei atrage demisia șefului organului de ramură în domeniul educației al UTA Găgăuzia nu este corelată cu principiile stabilite în Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.	

30	<p>Art. 49. Organele de conducere ale instituției de învățământ general</p> <p>(1) La nivelul instituției de învățământ general funcționează:</p> <p>a) consiliul de administrație al instituției de învățământ, cu rol de decizie în domeniul administrativ, care este format din: director, un director adjunct, un reprezentant delegat de administrație publică din unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi în care se află instituția, trei reprezentanți ai părinților, delegați de adunarea generală a părinților, reprezentanți ai cadrelor didactice, delegați de consiliul profesoral, și un reprezentant al elevilor, delegat de consiliul elevilor din instituție;</p>		<p>Amendament</p> <p>Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei</p> <p>Propunere Îl Liceul „Litterarum,, Maria Prișăcută, director</p>	<p>La punctul 24 din proiectul de lege se propune următoarea modificare: „Articolul 49 se completează cu alineatul (12) cu următorul cuprins: „(12) Consiliul de administrație al instituției private de învățământ general include suplimentar un reprezentant al fondatorului”.</p>	Se acceptă	<p>Propunerea referitoare la componența organelor de conducere a instituției de învățământ general a fost formulată de reprezentanții acestor instituții la etapa consultărilor publice organizate de către Comisia parlamentară de profil. În cazul instituțiilor private se consideră judicioasă prezența reprezentantului fondatorului în calitate de membru cu drepturi depline în cadrul Consiliului de administrație care este organul de conducere cu rol de decizie în domeniul administrativ.</p>
31	<p>Art. 50. Personalul de conducere</p> <p>(6) Directorul și directorii adjuncți ai instituției publice de învățământ general sânt numiți în funcție pentru un termen de 5 ani. La expirarea acestui termen, contractul individual de muncă al conducătorului încetează de drept, funcția devenind vacantă.</p>		<p>Propunere AO “Părinți Solidari”</p>	<p>Se propune de completat articolul 1 al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „Articolul 50 se completează cu alineatul (6¹) și alin. (9) cu următorul conținut: „(6¹) Una și aceeași persoană poate ocupa funcția de director al instituției de învățământ general doar 2 mandate consecutive. (9) Simularea participării la concursul de ocupare a funcțiilor de directori și directori adjuncți ai instituției de învățământ general să fie sancționată conform actelor în vigoare”.</p>	Nu se acceptă	<p>Propunerea de restricționare a numărului de mandate consecutive pentru directorii instituțiilor de învățământ general necesită consultări publice. Este important ca o astfel de decizie să fie luată în urma unei analize atente și a unui dialog deschis între profesioniști din domeniul educației, având în vedere specificul și nevoile fiecărei instituții de învățământ în parte.</p>

32	Art. 53	25. Articolul 53 alineatul (8) se completează cu litera g) cu următorul cuprins: „g) statistician principal;”	Amendament: Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei	Punctul 25 din proiectul de lege se exclude;	Se acceptă	Considerăm insuficient argumentată introducerea unei funcții noi - statistician principal or acest amendament nu a fost precedat de o analiză a situației privind pregătirea acestor specialiști și atribuțiile de funcție care vor fi puse în sarcina statisticienilor. Mai mult decât atât, în cazul în care, ulterior analizelor realizate, se va considera necesar angajarea în instituțiile de învățământ a astfel de specialiști, Codul prevede posibilitatea de a angaja și alt personal.
33	Art. 55. Normarea activității didactice (2) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și instruire practică în învățământul primar, gimnazial și liceal constituie 18 ore săptămânal.		Propunere Federația Sindicală a Educației și Științei	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „Articolul 55, alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și instruire practică în învățământul primar, gimnazial și liceal constituie 16 ore săptămânal”.	Nu se acceptă	Acceptarea propunerii va implica alocări de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat. În acest sens, este necesar de a avea în vedere dispozițiile art. 131 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova și art. 17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, potrivit cărora nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. Astfel, constatăm că propunerile înaintate pentru modificarea art. 134 alin. (6) din Codul educației nu conțin o analiză a costului acestora și nu reflectă impactul financiar asupra bugetului public național.
34	Art. 62. Programele de formare profesională tehnică secundară d) 1-2 ani – în funcție de complexitatea meseriei, în baza studiilor liceale sau a studiilor medii de cultură generală.		Propunere USM Prim -prorector, dr., habilitat în Științele Educației, profesor, Otilia Dandara	Se propune de completat punctul 30 articolul I al proiectului de lege cu textul: „Articolul 62 alineatului (1) lit. d) se propune cu următorul conținut: „d) 1-2 ani - în funcție de complexitatea meseriei, în baza studiilor liceale (cu sau fără susținerea examenului de BAC), sau a studiilor medii de cultură generală”.	Nu se acceptă	Codul educației face distincție dintre „studii liceale” și „diploma de bacalaureat” utilizând corespunzător fiecare dintre acestea. Explicația „cu sau fără susținerea BAC-ului” este superfluă în acest context și nu poate fi acceptată la nivel de text de lege.
35	Art. 63. Programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nontertiară (2) Programele de formare profesională tehnică postsecundară corespund		Propunere USM Prim -prorector, dr., habilitat în Științele Educației, profesor,	Se propune de completat punctul 31 articolul I al proiectului de lege cu următorul cuprins: „Alineatului (2) lit. b) se propune cu următorul conținut: „b) 5 ani - pentru programe integrate, la domeniile medicină și	Nu se acceptă	Prevederile actuale sunt aplicate prin coroborare cu articolele din cod care vizează nivelurile ISCED și nu necesită de a fi introduse concretizări repetitive în articolul respectiv.

<p>nivelului 4 ISCED și au durată de:</p> <p>b) 5 ani – pentru programe integrate, la profilurile medicină și farmacie, în baza studiilor gimnaziale;</p> <p>(3) Programele de formare profesională tehnică postsecundară nontertiară corespund nivelului 5 ISCED și au durată de:</p>		Otilia Dandara	<p>farmacie, în baza studiilor gimnaziale”;</p> <p>Pentru alineatului (3) se propune următorul cuprins: „Programele de formare profesională tehnică postsecundară nontertiară corespund nivelului 5 ISCED și au durată de: a) 4 ani - pentru programe integrate, în domenii care necesită nivelul respectiv de calificare, determinat de complexitatea rezultatelor învățării valorificate pe piața muncii, raportat la gradul de responsabilitate și autonomie solicitat”;</p>	<p>Se propune ca în proiectul de lege articolul 1 punctul 37 să fie completat cu următorul conținut: „Alineatul (1) articolul 78 se completează cu litera d) cu următorul cuprins:</p> <p>„d) Învățământul dual se organizează paralel în instituții de învățământ superior cu frecvență și în întreprinderi sau alte unități economice.”</p> <p>La punctul 46 din proiectul de lege se propune următoarea modificare:</p> <p>„Articolul 93:</p> <p>alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) În cadrul studiilor superioare de licență pot fi pregătiți specialiști la specialități duble numai în domeniile științe ale educației, științe în domeniile conexe disciplinelor școlare din învățământul general și științe ale educației, filologie (combinații între două limbi și literatură), arte și militarie. Modul de stabilire și organizare a specialităților duble este aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.”</p>	<p>Nu se acceptă</p>	<p>Articolul 78 are un alt obiect de reglementare. Totodată, prevederile privind implementarea învățământului dual se vor stabili la nivelul cadrului normativ de punere în aplicare a Codului educației.</p>
<p>36</p> <p>Art. 78. Forme de organizare a învățământului superior</p>	<p>37.Articolul 78 alineatul (2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) la distanță.”</p>	<p>Amendament Deputat Fiodor Gagauz</p>		<p>Se propune ca în proiectul de lege articolul 46 din proiectul de lege se propune următoarea modificare:</p> <p>„Articolul 93:</p> <p>alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) În cadrul studiilor superioare de licență pot fi pregătiți specialiști la specialități duble numai în domeniile științe ale educației, științe în domeniile conexe disciplinelor școlare din învățământul general și științe ale educației, filologie (combinații între două limbi și literatură);</p> <p>USM Prim -prorector, dr., habilitat în Științele Educației, profesor,</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Amendamentul propune instruirea concomitentă în două specialități/ programe ale domeniului Științe ale Educației și alte domenii, conexe cu disciplinele școlare precum și în domeniul Arte. Noile prevederi vor permite ministerului de resort să stabilească programe duble în conformitate cu solicitările recepționate și a analizei necesității acestor programe pe piața muncii.</p>
<p>37</p> <p>Art. 93. Specialitățile duble</p> <p>(1) În cadrul studiilor superioare de licență pot fi pregătiți specialiști la specialități duble numai în domeniile științe ale educației și militarie.</p>	<p>46.Art. 93: la alineatul (1), după cuvintele „științe ale educației” se introduce textul „ filologie (combinații între două limbi și literatură);</p>	<p>Amendament Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei</p> <p>Propunere Rector AMTAP Victoria Melnic, USM Prim -prorector, dr., habilitat în Științele Educației, profesor,</p>				

			Otilia Dandara, USP „Ion Creangă” conferențiar universitar Stela Giinju				
38	<p>Art. 94. Cicul III – studii superioare de doctorat</p> <p>(5) Studiile superioare de doctorat se realizează prin programe de două tipuri:</p> <p>b) doctorat profesional, în domeniile artelor și sportului, care are ca finalitate producerea de cunoaștere originală în baza aplicării metodei științifice și a reflecției sistematice asupra unor creații artistice sau asupra unor performante sportive de înalt nivel național și internațional. Doctoratul profesional poate satisface precondiția pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare în domeniile artelor și sportului.</p>		<p>Amendament</p> <p>Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei</p> <p>Propunere USP „Ion Creangă” conferențiar universitar Stela Giinju, Federația Sindicală a Educației și Științei</p>	<p>La punctul 47 din proiectul de lege se propune următoarea modificare:</p> <p>„La articolul 94, alineatul (5) litera b) va avea următorul cuprins:</p> <p>„b) doctoratul profesional este un program de doctorat care are ca finalitate dezvoltarea și inovarea practicilor profesionale și este centrat pe cercetarea aplicată, inclusiv în domeniile artelor și sportului. Doctoratul profesional poate satisface precondiția pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare;”</p>	Se acceptă	Amendamentul precizează includerea cercetării în domeniile artelor și sportului în doctoratul profesional. În redacția actuală o astfel de prevedere se regăsește și, în mod corect, urmează a fi menținută și în redacția modificată a acestui articol.	
39	<p>Art. 94. Cicul III – studii superioare de doctorat</p>	<p>47. Articolul 94: alineatul (5) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(5) Studiile superioare de doctorat se realizează prin programe de trei tipuri:</p>	<p>Propunere USM</p> <p>Prim -prorector, dr., habilitat în Științele Educației, profesor, Otilia Dandara</p>	<p>Se propune pentru punctul 47 articolul I al proiectului de lege de exclus textul „c) doctoratul industrial este un program de doctorat, care pune accent pe conexiunea între studentul-doctorand, instituția de învățământ superior și mediul industrial. Programul de doctorat industrial are drept scop promovarea cercetării cu perspective comerciale și asigură beneficii, competențe și facilități de cercetare în mediul</p>	Nu se acceptă	Utilitatea „doctoratului industrial” a fost motivată detaliat în Nota informativă la proiectul de lege.	

					industrial, determinând transferul de cunoștințe între instituțiile de învățământ superior și companii din sectorul/mediul industrial” din punctul 47 articolul I al proiectului de lege.			
				c) doctoratul industrial este un program de doctorat, care pune accent pe conexiunea între studentul-doctorand, de instituția de învățământ superior și mediul industrial. Programul de doctorat industrial are scop promovarea cercetării cu perspective comerciale și asigură beneficii, competențe și facilități de cercetare în mediul industrial, determinând transferul de cunoștințe între instituțiile de învățământ superior și companii din sectorul/mediul industrial.”				
40	Art. 96. Standardele educaționale de stat în învățământul superior (1) Învățământul superior se organizează și se desfășoară în baza standardelor de conținut, de competențe, standardelor		Amendament Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei	Proiectul de lege la articolul I se completează cu un punct nou cu următorul conținut: „Articolul 96 va avea următorul cuprins: Articolul 96. Standardele educaționale de stat în învățământul superior	Se acceptă			Amendamentul urmărește concretizări și concordări de norme juridice. La modul practic, standardele de calificare se elaborează și se aprobă de Ministerul Educației și Cercetării. Anual, este aprobat un număr mare de standarde de calificare și această atribuție corespunde competențelor autorității publice centrale din domeniul educației. Totodată,

	naționale de referință și standardelor de acreditare. (2) Standardele de conținut și standardele de competențe se elaborează de Ministerul Educației și Cercetării pe domenii de formare profesională și se aprobă de Guvern. (3) Standardele naționale de referință și standardele de acreditare se elaborează pe domenii de formare profesională de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, se coordonează cu ministerele de resort și se aprobă de Guvern.			(1) Învățământul superior se organizează și se desfășoară în baza standardelor de calificare și standardelor de acreditare. (2) Standardele de calificare se elaborează și se aprobă de Ministerul Educației și Cercetării. (3) Standardele de acreditare se elaborează de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, se coordonează cu ministerele de resort și se aprobă de Guvern.		standardele naționale de referință se includ în standardele de acreditare și nu este necesară menționarea apartenenței acestora.
41	Art. 97. Cadrul Național al Calificărilor (1) Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior asigură transparența învățământului superior, mobilitatea academică și recunoașterea diplomelor la nivel internațional.		Propunere USM Prim -prorector, dr., habilitat în Științele Educației, profesor, Otilia Dandara	Se propune la punctul 48 articolul I al proiectului de lege de completat cu următorul text: „Alineatul (1) articolul 97 are următorul cuprins: „(1) Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior reglementează niveluri de calificare conform standardelor ISCED”.	Nu se acceptă	Prevederea are un caracter repetitiv în raport cu alte prevederi ale Codului educației.
42	Art. 103. Senatul		Propunere Rector ASEM, dr. hab., prof. univ., membru coresponden t al AȘME Alexandru STRATAN	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul cuprins: „După articolul 103 de completat cu articolul 103 ¹ cu următorul conținut: „Art.103 ¹ Consiliul Științific (1) Consiliul Științific al unei instituții superioare de învățământ este o structură academică și consultativă cu responsabilități specifice în domeniul cercetării și inovării. (2) Consiliul Științific al instituției de învățământ superior are următoarele competențe și atribuții:	Nu se acceptă	Articolul 102 din Cod se referă la Consiliul științific, alte prevederi sunt detaliate în actele normative care pun în aplicare prevederile Codului educației.

	membrilor senatului sau a Consiliului pentru dezvoltare strategică a instituțională, a fondatorului, prin decizia adunării generale a cadrelor didactice și științifice titulare și a reprezentanților studenți din senat și din consiliile facultăților, cu votul majorității membrilor, în caz de:			legislației muncii și” iar alin. (13) se completează cu enunțul „Mandatul rectorului și prorectorilor încetează de drept la atingerea vârstei de 65 de ani”.		
44	Art. 105. Conducerea instituțiilor alin.(13) Funcția de rector, prorector și decan poate fi deținută de una și aceeași persoană nu mai mult de două mandate consecutive, a câte 5 ani fiecare.		Propunere Rector UTM Viorel Bostan	Se propune la punctul 53 articolul I al proiectului de lege de completat cu următorul text: „Articolul 105 alineatul (13) se propune în următoarea redacție: „(13) Durata mandatului de rector, prorector și decan este de 5 ani. Numărul mandatelor este stabilit în Carta universitară.”	Nu se acceptă	Este important ca această propunere să fie analizată în contextul specific al fiecărei instituții superioare de învățământ și să fie însoțită de argumente care vor fi favorabile pentru calitatea instruirii, transparenței decizionale și performanțe instituționale. Argumentele în favoarea textului de lege actual se referă la asigurarea de șanse egale și pentru alți candidați de a participa la concurs, precum și pentru a evita „miopia managerială”.
45	Art. 110. Relațiile cu piața muncii și mediul de afaceri		Amendament Deputat Liliana Nicolaeșcu- Onofrei	Proiectul de lege se completează cu un punct nou cu următorul conținut: „Articolul 110 alineatul (4) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: f) angajarea pe o durată determinată a unor cercetători din domeniu și practicieni consacrați și recunoscuți din țară sau din străinătate, în vederea acoperirii necesităților academice proprii pentru realizarea programelor de licență și master.”	Se acceptă	Amendamentul urmărește atragerea în aulele studențești a practicienilor. Implicarea mai largă a practicienilor la etapa de formare inițială va permite pregătirea absolvenților potrivit necesităților pieței muncii. Noua prevedere susține parteneriatul dintre învățământul superior și mediul de afaceri.

46	58. În denumirea Titlului VI, cuvintele „medical și farmaceutic” se substituie cu cuvintele domeniul „Sănătate”;	Amendament Deputat Liliana Nicolaescu- Onofrei	La punctul 58 din proiectul de lege se propune următoarea modificare: „Denumirea Titlului VI se completează cu textul ” Învățământul în domeniul agroindustrial”	Se acceptă	
47	Art. 121. Învățământul superior medical și farmaceutic 63. Articolul 121 va avea următorul cuprins: „Articolul 121. Învățământul superior în domeniul „Sănătate”	Amendament Deputat Liliana Nicolaescu- Onofrei	La punctul 59 articolul 1 al proiectului de lege se propune următoarea modificare: „Articolul 121: la alineatul (2) textul „finalizează cu susținerea examenului și/sau tezei/proiectului de licență” se substituie cu textul „se finalizează cu susținerea obligatorie a tezei/proiectului de absolvire și, la decizia instituției, a examenului de absolvire”; la alineatul (3) textul „finalizează cu susținerea examenului și/sau lucrării de absolvire” se substituie cu textul „se finalizează cu susținerea obligatorie a tezei/proiectului de absolvire și, la decizia instituției, a examenului de absolvire”;	Se acceptă	Amendamentul propune excluderea interpretărilor privind obligativitatea susținerii tezei/proiectului de absolvire, eliminarea unor contradicții și abordarea unică a subiectului privind finalizarea programelor de studii superioare, în consens cu modificările introduse la articolul 89 alin.(6).
48		Amendament Deputat Liliana Nicolaescu- Onofrei	2. Proiectul de lege se completează cu un punct nou cu următorul conținut: „Se completează cu articolul 122 ¹ cu următorul cuprins: „Articolul 122 ¹ . Învățământul în domeniul agroindustrial (1) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare poate susține financiar dezvoltarea infrastructurii și bazei tehnico-materiale ale instituțiilor de învățământ cu profil agroindustrial. (2) Bunurile dobândite pe baza finanțării prevăzute la alin. (1) se utilizează conform destinației	Se acceptă	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, se află în plin proces de discuții cu partenerii de dezvoltare pentru atragerea investițiilor în sectorul agroindustrial, inclusiv și pentru formarea profesională, transfer de cunoștințe, inovare și consultanță. Atragerea investițiilor în domeniul învățământului agroindustrial are ca scop realizarea obiectivului de întinerire și profesionalizare a forței de muncă din agricultură, prin crearea condițiilor optime pentru pregătirea profesională a elevilor/studenților, crearea condițiilor necesare pentru efectuarea practicii

49	Art. 123. Cadrul general al învățării pe tot parcursul vieții (6) Învățarea pe tot parcursul vieții în contextul educației formale reprezintă un proces instituționalizat structurat și bazat pe o			stabilite de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. (3) În funcție de necesitățile identificate pe piața muncii, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare poate susține finanțarea cheltuielilor aferente înființării de noi specialități/calificări profesionale în domeniul agriculturii și industriei alimentare, precum și a unor programe de perfecționare a cadrelor didactice de specialitate din cadrul instituțiilor de învățământ cu profil agroindustrial. (4) În scopul dezvoltării învățământului în domeniul agroindustrial, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare coordonează propunerile cu privire la: a) numărul necesar de specialiști la comanda de stat pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ în domeniul agroindustrial; b) măsurile privind îmbunătățirea structurii organizatorice a instituțiilor de învățământ din domeniul agroindustrial; c) înființarea de noi specializări/calificări profesionale în domeniul agroindustrial; d) standardele și planul de învățământ în domeniul agroindustrial.”	stabilite de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. (3) În funcție de necesitățile identificate pe piața muncii, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare poate susține finanțarea cheltuielilor aferente înființării de noi specialități/calificări profesionale în domeniul agriculturii și industriei alimentare, precum și a unor programe de perfecționare a cadrelor didactice de specialitate din cadrul instituțiilor de învățământ cu profil agroindustrial. (4) În scopul dezvoltării învățământului în domeniul agroindustrial, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare coordonează propunerile cu privire la: a) numărul necesar de specialiști la comanda de stat pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ în domeniul agroindustrial; b) măsurile privind îmbunătățirea structurii organizatorice a instituțiilor de învățământ din domeniul agroindustrial; c) înființarea de noi specializări/calificări profesionale în domeniul agroindustrial; d) standardele și planul de învățământ în domeniul agroindustrial.”	agricole în vederea însușirii tehnologiilor noi din agricultură, etc. Începând cu anul 2023, în temeiul noii legi de subvenționare, instituțiile de învățământ și organizațiile din domeniile cercetării și inovării, vor beneficia de subvenții din Fondul Național de Dezvoltare Agriculturii și Mediului Rural, administrat de Minister prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură. În contextul obiectivelor menționate, considerăm necesar de creat un cadru legal, inserând în Codul educației norme ce ar oferi Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare atribuții privind dezvoltarea instituțiilor de învățământ cu profil agricol în corespundere cu necesitățile din sectorul agroindustrial.	Formarea profesională continuă a adulților este un proces dinamic în curs de desfășurare, care oferă oportunități de creștere și de adaptare la schimbările din societate. În procesul de armonizare a legislației și promovarea noulor prevederi vor fi examinate propunerile CPD în consultări mai largi. Propunerea urmează a fi analizată, cu implicarea specialiștilor în domeniu, în
						Nu se acceptă	

proiectare curriculară explicită.			instituționalizată a cunoștințelor și competențelor dobândite.”		contextul implementării noilor prevederi legale.
50. Art. 125. Finanțarea învățării pe tot parcursul vieții (1) Statul garantează accesul și susținere, inclusiv financiar, învățarea pe tot parcursul vieții.	Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltate Marcel Moraru		Este propus completarea articolului I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul cuprins: „Articolul 125 alineatul (1) are următorul conținut: „(1) Statul garantează accesul și susține, inclusiv financiar, învățarea pe tot parcursul vieții pentru toate persoanele care doresc să acceseze servicii, programe de învățare, în special pentru categoriile cu risc sporit de excludere socială: a) persoanele care nu au finalizat învățământul obligatoriu; b) persoanele care au părăsit timpuriu sistemul educațional; c) persoanele care nu sunt încadrate în nici o formă de educație sau formare profesională; d) persoanele cu cerințe educaționale sau necesități speciale; e) persoanele care dețin calificări ce nu corespund solicitărilor actuale de pe piața muncii; f) persoanele cu vârsta de peste 50 de ani, rezidenți ai mediului rural, cu nivel scăzut de educație și calificări; g) persoanele care au avut întreruperi de lungă durată în activitatea profesională; h) persoanele aflate în alte situații de vulnerabilitate.”	Nu se acceptă	Enumerarea propusă este în detrimentul asigurării accesului egal la programe de învățare pe tot parcursul vieții.
51. Art. 126. Organizarea formării continue a adulților	Amendament Deputat Eugeniu Sinchevici	63. Articolul 126: denumirea articolului va avea următorul cuprins: „Articolul 126. Organizarea educației adulților”: la alineatul (1):	Punctul 63 articolul I al proiectul de lege se completează cu următorul conținut: ” Articolul 126 se completează cu alineatul (1) cu următorul cuprins: „(1) Formarea profesională a adulților se realizează prin programe de perfecționare, recalificare, specializare și prin programe de calificare parțială (microcalificare)”.	Se acceptă	Este important ca programele de calificare parțială (microcalificare) să se încadreze în prevederile Codului educației prin o descriere explicită a locului și rolului acestora. Având în vedere aspectul de noutate introdus, noile prevederi vor consolida definirea conceptului de microcalificare și vor permite dezvoltarea cadrului normativ secundar necesar pentru implementarea acestuia.

52	Art. 129. Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică și serviciile locale de asistență psihopedagogică	în partea introductivă, cuvintele „Formarea continuă a” se substituie cu cuvântul „Educația”;	Amendament Deputat Fiodor Gagauz	Se propune punctul 65 articolul I al proiectului de lege să fie completat cu următorul text: „Articolul 129 se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins: „(3) Serviciul de asistență psihopedagogică din UTA Găgăuzia face parte din și se află în subordinea Direcției Generale a învățământului din Găgăuzia.” Alineatul (3), se consideră (4).”	Nu se acceptă	Argumentarea se regăsește în Nota informativă la proiectul de lege.
53	Art.129. Centrul Republican de Asistența Psihopedagogică și serviciile locale de asistența psihopedagogică		Propunere AO “Părinți Solidari”	Se propune de completat punctul 65 articolul I al proiectului de lege cu următorul text: „Articolul 129 alineatul (1), după cum urmează, de completat cu litera e) „(1) Centrul Republican de Asistența Psihopedagogică este o instituție publică, în care Ministerul Educației și Cercetării exercită funcția de fondator și are drept scop: lit. (e) monitorizarea activității Serviciilor locale de asistență psihopedagogică.”	Nu se acceptă	Calitatea de fondator presupune o interacțiune mai mare decât monitorizarea activității.
54	Art. 132 Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice	67. Articolul 132: alineatul (2) se completează cu textul „și științifico-didactice”, alineatul (3) se completează cu textul: „și/sau a titlului științifico-didactic de	Amendament Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei	La punctul 67 din proiectul de lege se propune următoarea modificare: „Articolul 132 alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) La programele de studii superioare în domeniile tehnologiilor informaționale și comunicaționale, jurnalismului și comunicării instituțiile de învățământ superior pot încadra în activitatea didactică, cercetători și practicieni consacrați și recunoscuți din țară sau din	Se acceptă	Modificări similare sunt propuse și pentru art.110 din Codul educației. Noua prevedere susține parteneriatul dintre învățământul superior și mediul de afaceri.

	conferențiar și/sau profesor universitar.” se completează cu alineatele (3 ¹) și (3 ²) cu următorul cuprins: „(3 ¹) La programele de studii superioare în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale, instituțiile de învățământ superior pot încadra în activitatea didactică, cu aprobarea senatelor, persoane notorii în domeniu, practicieni cu o experiență valoroasă în domeniu, cercetători notorii din domeniu.		străinătate cu o experiență valoroasă în domeniu.”		
55	Articolul 132. Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice (4) Pentru ocuparea funcțiilor didactice, absolvenții programelor de studii superioare nepedagogice vor urma obligatoriu modulul psihopedagogic	Propunere Rector UTM Viorel Bostan	Se propune de completat punctul 67 articolul I al proiectului de lege cu următorul text: „Articolul 132 alineatul (4) se propune cu următorul cuprins: „(4) Pentru ocuparea funcțiilor didactice, absolvenții programelor de studii superioare nepedagogice vor urma obligatoriu modulul psihopedagogic corespunzător unui număr de 30 de credite de studii transferabile.”	Nu se acceptă	Propunerea necesită consultări cu reprezentanții tuturor nivelurilor de instruire din sistemul de învățământ pentru o decizie corectă și favorabilă sistemului. Totodată, acceptarea unei astfel de propunere necesită analiză din perspectiva asigurării faptului că nu va fi diminuată calitatea pregătirii resurselor umane pentru acederea în funcții didactice.

	corespunzător unui număr de 60 de credite de studii transferabile.						
56	Art. 134. Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific		Amendament Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei Propunere Federația Sindicală a Educației și Științei	La punctul 69 din proiectul de lege se propune următoarea modificare: „La articolul 134 alineatul (2) se completează cu litera e) cu următorul conținut: „e) să beneficieze de protecție și să nu fie supus violenței fizice și/sau verbale asupra sa.”	Se acceptă	Personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul să beneficieze de protecție și să nu fie supus violenței fizice și/sau verbale asupra sa iar acest drept considerăm necesar să fie menționat în mod direct în textul Codului educației. Scopul amendamentului constă în contracararea fenomenului violenței în instituțiile de învățământ, în special a celor îndreptate împotriva cadrelor didactice, descurajarea actelor de violență și sporirea siguranței corpului de profesori.	
57	Art. 134. Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific (5) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic din țară, beneficiari ai programelor acreditate în domeniul general de studii Științe ale educației sau într-un domeniu echivalent, care și-au făcut studiile pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat sau cu taxă de studii, indiferent de forma de învățământ, absolvenții programelor corespunzătoare ai instituțiilor de învățământ din străinătate, acreditate în condițiile legii, inclusiv absolvenții care au cumulat studiile cu activitatea pedagogică, ulterior angajați în instituții de învățământ		Propunere Federația Sindicală a Educației și Științei	Se propune completarea punctului 69 articolul I al proiectului de lege cu următorul text: „Articolul 134 alineatul (5) se completează cu următorul cuprins: „Indemnizația unică se indexează anual în raport cu nivelul inflației.”	Nu se acceptă	Indemnizațiile nu se supun procesului de indexare. Nu a fost prezentată o analiză a costurilor și nu se reflectă impactul financiar asupra bugetului public național al acestor amendamente.	

	<p>prin repartizare de către Ministerul Educației și Cercetării, beneficiază, în primii trei ani de activitate didactică de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat în modul stabilit de Guvern, achitate prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetului UTA Găgăuzia.</p> <p>(6) La debutul în carieră, personalul didactic angajat în instituțiile de învățământ publice din mediul rural și centrele raionale beneficiază, în primii trei ani de activitate, de compensarea cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică, din contul bugetului de stat, prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia, în condițiile stabilite de Guvern.</p>			„La articolul 134 alineatul (6) se propune de exclus textul „mediul rural și centrele raionale”.”		Nu se acceptă	În raport cu textul de lege propus pentru modificare prezintă element de nouitate prevederea potrivit căreia tinerii specialiști pot renunța la indemnizație după 3 ani de activitate. În realitate, tinerii specialiști oricând pot renunța la indemnizație aceasta constituind o facilitate care se acordă urmare a repartizării în funcție didactică și potrivit
58	<p>Art. 134. Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific</p> <p>(5) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic din țară, beneficiari</p>		Propunere USMPPrim-prorector, dr., habilitat în Științele Educației, profesor, Otilia Dăndara	Punctul 69 articolul I al proiectului de lege se propune de completat cu următorul cuprins: „Se propune redactarea alin.(5) cu următorul conținut: „Absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic din țară, beneficiari ai programelor acreditate în domeniul general de studiu Științe ale			

ai programelor acreditate în domeniul general de studiu Științe ale educației sau într-un domeniu echivalent, care și-au făcut studiile pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat sau cu taxă de studii, indiferent de forma de învățământ, absolvenții programelor corespunzătoare ai instituțiilor de învățământ din străinătate, acreditate în condițiile legii, inclusiv absolvenții care au cumulat studiile cu activitatea pedagogică, ulterior angajați în instituții de învățământ prin repartizare de către Ministerul Educației și Cercetării, beneficiază, în primii trei ani de activitate didactică de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat în modul stabilit de Guvern, achitate prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetului UTA Găgăuzia.			educației, sau într-un domeniu conex a disciplinelor școlare, care și-au făcut studiile pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat sau cu taxă de studii, indiferent de forma de învățământ, absolvenții programelor corespunzătoare ai instituțiilor de învățământ din străinătate, acreditate în condițiile legii, inclusiv absolvenții care au cumulat studiile cu activitatea pedagogică, ulterior angajați în instituții de învățământ prin repartizare de către Ministerul Educației și Cercetării, beneficiază, în primii cinci ani de activitate didactică de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat în modul stabilit de Guvern, achitate prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetului UTA Găgăuzia. Tinerii specialiști pot renunța la indemnizație după 3 ani de activitate.”		unui contract semnat de către instituția de învățământ și cadrul didactic debutant. Tânărul specialist analizează și decide semnarea unui contract prin care își asumă obligația de a activa în cadrul unei instituții de învățământ, în contract fiind reflectate facilitățile de care acesta beneficiază.
59	Art. 135. Obligațiile personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere.	Propunere a Federației Sindicale a Educației și Științei	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul cuprins: „Articolul 135 alineatul (1) de completat cu litera r) cu următorul cuprins: „r) să comunice imediat despre orice caz suspect sau confirmat de abuz, violență fizică și/sau verbală asupra sa sau colegilor săi din partea elevilor, studenților, părinților și altor persoane.”	Nu se acceptă	Obligația propusă este una lacunară prin faptul că nu este stabilit organul căruia trebuie să i se comunice despre faptele de abuz sau violență, precum și prin enumerarea potențialilor autori ai actelor de abuz or, specificarea „sau altor persoane” deja include un cerc nedeterminat de subiecți. În același timp este creată o confuzie dintre drepturile și obligațiile unei victime a abuzului.

60	Art. 135. Obligațiile personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere (3) Personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere din învățământ îi este interzisă primirea de bani sau de alte foloase sub orice formă din partea elevilor, studenților, familiilor acestora, precum și din partea organizațiilor obștești ale părinților.	Propunere IPLT „Academia Copilor” Director Valentina Lungu, director adjunct educație Maria Olevschi, director adjunct instruire Corina Șargu, Managerul director	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul cuprins: „Se propune excluderea din alineatul (3) articolul 135 sintagma: „precum și din partea organizațiilor obștești ale părinților.”	Nu se acceptă	Prevederea are drept scop excluderea interacțiunii directe dintre cadru didactic și asociațiile de părinți și implicit diminuarea fenomenului favoritismului și a corupției cadrului didactic.
61	Art. 136 Drepturile elevilor și studenților	70. La articolul 136 alineatul (2), cuvintele „care funcționează în conformitate cu actele normative în vigoare” se substituie cu textul „care sunt organizate și funcționează în conformitate cu Regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării”.	Articolul I punctul 70 se completează cu următorul text: „Alineatul (1) al articolului 136 se completează cu litera j) cu următorul conținut: „j) să beneficieze de garanții și facilități în realizarea mandatului de reprezentant a elevilor și studenților în organele de autogovernanță”. Alineatul (2) va avea următorul cuprins: „În instituțiile de învățământ se constituie organe de autogovernanță ale elevilor sau studenților, care sunt organizate și funcționează în conformitate cu Regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării și cu regulamentele instituționale.”	Se acceptă	
62	Art.137. Obligațiile elevilor și studenților	Propunere Federația Sindicală a Educației și Științei	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul cuprins: „Se propune completarea articolului 137 alineatul (1) cu literele c), d) și e) cu următorul cuprins: „c) să manifeste respect față de personalul didactic, științifico-	Nu se acceptă	Propunerile instituie obligații suplimentare pentru elevi, care depășesc obiectul de reglementare a normelor primare din Codului educației. Apreciem, astfel, că prin caracterul său general, normele de la art. 137 alin. (1) lit. a) și b) din Codul educației, cuprind toate obligațiile morale ale elevilor și

				<p>didactic și științific, și să nu admită abuzuri, cazuri de violență fizică și/sau verbală asupra acestora;</p> <p>d) să comunice imediat orice caz suspect sau confirmat de violență fizică și/sau verbală, exploatare sau trafic al copilului din partea semenilor săi sau a adulților și altor persoane;</p> <p>e) să comunice imediat despre orice caz suspect sau confirmat de abuz, violență fizică și/sau verbală asupra personalului didactic, științifico-didactic și științific din partea elevilor, studenților, părinților și altor persoane.”</p>	<p>studentilor, prevăzute de regulamentele instituțiilor respective de învățământ și confirmate prin regulamentele-cadru, aprobate de autoritatea administrației publice centrale cu competențe în domeniu.</p> <p>Subliniem că art.137 alin. (3) din Codul educației statuează că, elevii și studenții care încalcă prevederile actelor normative în vigoare și/sau ale actelor interne ale instituțiilor de învățământ sunt pasibili de sancționare, în funcție de gravitatea faptei, conform actelor interne ale instituțiilor de învățământ, până la exmatriculare. Prin urmare, opinăm că nu este necesară o prevedere expresă în Codul educației pentru a surveni răspunderea elevilor/studenților în condițiile nerespectării de către aceștia a normelor morale.</p> <p>Cu privire la obligația de comunicare, apărută în temeiul literelor d) și e) ale art.137 alin.(1), recomandate de autorul proiectului, semnalăm pericolul afectării principiului interesului superior al copilului, în contextul acceptării propunerii legislative enunțate. De asemenea, această propunere nu ține cont de capacitățile în evoluție ale copilului de a evalua obiectiv un caz de violență. În cazul dat, elevul/studentul ar putea fi obligat să comunice despre cazurile de abuz, violență fizică și/sau verbală, exploatare sau trafic, chiar dacă aceasta ar contraveni drepturilor și intereselor legitime proprii. Pornind de la premisele evocate, prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 au fost aprobate Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, și neglijării, exploatarii și traficului, care guvernează identificarea, înregistrarea, evaluarea și examinarea inițială și</p>
--	--	--	--	--	--

							complexă a cazurilor suspecte de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului. Suplimentar, au fost adoptate Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului, aprobată prin Ordinul ministrului educației nr. 77/2013 și Metodologia de aplicare a Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ preuniversitar în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului, aprobată prin Ordinul ministrului educației nr. 858/2013.
63	Art. 138. Drepturile și obligațiile părinților sau altor reprezentanți legali ai copiilor și elevilor			Propunere Federația Sindicală a Educației și Științei	Punctul 71 articolul I al proiectului de lege se propune de completat cu următorul text: „Se completează articolul 138 alineatul (2) cu literele e), f) și g) cu următorul cuprins: „e) să manifeste respect față de personalul didactic, științifico-didactic și științific, și să nu admită abuzuri, cazuri de violență fizică și/sau verbală asupra acestora; f) să comunice imediat orice caz suspect sau confirmat de violență fizică și/sau verbală, exploatare sau trafic al copilului din partea semenilor săi sau a adulților și altor persoane; g) să comunice imediat despre orice caz suspect sau confirmat de abuz, violență fizică și/sau verbală asupra personalului didactic, științifico-didactic și științific din partea elevilor, studenților, părinților și altor persoane.”	Se acceptă	Lista obligațiilor propuse se regăsește în proiect cu anumite modificări având în vedere argumentele expuse în contextul propunerii de intervenție la art.138. Propunerea se regăsește în proiectul de lege la punctul 71.
64	Art. 139. Atribuțiile Guvernului în domeniul educației f) decide asupra propunerilor Ministerului Educației și Cercetării, ale altor	72. La articolul 139 litera h), după cuvântul „desfășurarea” se introduc cuvintele	Amendament Deputat Fiodor Gagauz	Se propune la punctul 72 articolul I al proiectului de lege de completat cu următorul text: „Articolul 139 litera (f), după cuvintele „ale instituțiilor publice”, de completat cu cuvintele “precum și Comitetul executiv al unității	Nu se acceptă	Se consideră a fi nejustificată norma propusă deoarece se atestă o neconcordanță cu dispoziția art. 59 alin. (2) din cod, creând confuzii privind aplicabilitatea celei din urmă. Pornind de la prevederile art. 4 lit. g) din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, Guvernul	

	administrative centrale și ale instituțiilor publice privind înființarea, reorganizarea sau lichidarea instituțiilor publice de învățământ special, profesional tehnic, superior și de formare continuă;	„olimpiadelor, concursurilor.”		teritoriale autonome Găgăuzia”, în continuare după text.”		își desfășoară activitatea în domeniul educației prin aprobarea politicilor de stat, având la bază necesitățile societății. Prin urmare, decizia Guvernului în privința înființării, reorganizării și lichidării instituțiilor publice de învățământ special și de învățământ profesional tehnic la propunerea fondatorilor, pe teritoriul UTA Găgăuzia, nu poate fi limitată sau condiționată de coordonarea acesteia cu Comitetul Executiv al Găgăuziei, or această autoritate nu are nici calitatea de fondator și nici nu este abilitată cu competențe, obligații și responsabilități în funcționarea instituțiilor de învățământ specificate mai sus.
65	Art. 139. Atribuțiile Guvernului în domeniul educației		Propunere Federația Sindicală a Educației și Științei	Se propune la punctul 72 articolul I al proiectului de lege de completat cu următorul text: „Se propune completarea articolul 139 cu litera j) cu următorul conținut: „j) elaborează și aprobă politicile salariale în domeniul educației.”	Nu se acceptă	Prevederile privind politicile salariale se regăsesc deja în cadrul legislativ actual.
66	Art. 140. Atribuțiile Ministerului Educației și Cercetării (1) Ministerul Educației și Cercetării are următoarele atribuții: d) efectuează estimări și analize ale indicatorilor de randament economic și performanță în sistemul național de educație, pe care le publică pe pagina web oficială a ministerului; q) angajează, prin concurs, și eliberează din funcție directorii instituțiilor publice de învățământ special și profesional tehnic, precum și directorii altor instituții	73. Art. 140 alineatul (1): la litera i), cuvântul „aprobă” se substituie cu cuvintele „propune Guvernului pentru aprobare”; se completează cu litera q’) cu următorul cuprins: „q’) monitorizează modul în care organele locale de specialitate în domeniul	Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltate Marcel Moraru	Se propune de completat punctul 73 articolul I al proiectului de lege cu următorul text: „Articolul 140 alineatul (1) se va completa cu litera d) cu următorul cuprins: „d) efectuează evaluarea accesibilității în toate instituțiile publice de învățământ subordonate” Articolul 140 se va completa cu un alineat (3) cu următorul cuprins: „ (3) Prin noțiunea de evaluare prevăzută la alin. (1) lit. d), se presupune procesul de identificare și înregistrare a potențialilor obstacole/bariere față de exercitarea deplină și în condiții de egalitate a accesului fizic în instituțiile de învățământ, precum și a accesibilității la serviciile publice în domeniul educației oferite de acestea, de către persoanele cu cerințe educaționale speciale. Evaluarea	Nu se acceptă	Atribuția propusă reprezintă o activitate de unică realizare care rezultă din atribuțiile existente și nu necesită a fi menționată în Cod.

67	<p>publice de învățământ subordonate;</p> <p>y) asigură planificarea, crearea și menținerea în stare funcțională a Sistemului Informațional Automatizat al Educației;</p> <p>z) asigură actualizarea periodică și controlarea corectitudinea informațiilor introduse în Sistemul Informațional Automatizat al Educației;</p> <p>zi) exercită alte atribuții stabilite de legislație și de regulamentul său de organizare și funcționare.</p> <p>(2) Pentru exercitarea atribuțiilor în sfera de competență, Ministerul Educației și Cercetării poate constitui consilii, comisii, grupuri de experți și alte organe consultative.</p>	<p>învățământului respectă prevederile legislației în scopul asigurării condițiilor optime pentru desfășurarea procesului educațional în învățământul general;”</p> <p>la litera y), cuvintele „Sistemului Informațional Automatizat al Educației” se substituie cu cuvintele „Sistemului informațional de management în educație”;</p> <p>la litera z), cuvintele „Sistemul Informațional Automatizat al Educației” se substituie cu cuvintele „Sistemul informațional de management în educație”.</p>	<p>Propunere AO „Părinți Solidari”</p>	<p>Punctul 73 articolul I al proiectului de lege de completat cu următorul text: „Se propune de completat articolul 140 cu o atribuție nouă pentru minister cu următorul conținut: „Monitorizează și asigură respectarea de către organele, locale de</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Proiectul de modificare deja include introducerea unei atribuții noi potrivit căreia, ministerul „monitorizează modul în care organele locale de specialitate în domeniul învățământului respectă prevederile legislației în scopul asigurării condițiilor optime pentru desfășurarea</p>
----	---	---	--	---	--------------------------	--

				specialitate în domeniul învățământului, instituțiile de învățământ de toate nivelurile și instituțiile din subordine, a cadrului legal, normelor și politicilor Ministerului Educației și Cercetării.”		procesului educațional în învățământul general. La punctul 73 articolul I al proiectului de lege este modificarea respectivă, „Articolul 140 se completează cu litera q1) cu următorul cuprins: „q1) monitorizează modul în care organele locale de specialitate în domeniul învățământului respectă prevederile legislației în scopul asigurării condițiilor optime pentru desfășurarea procesului educațional în învățământul general.”
68	Art. 141. Atribuțiile autorităților administrației locale de nivel al doilea și ale UTA Găgăuzia în domeniul educației	74. La articolul 141 alineatul (1) după litera d), după cuvintele „ai căror fondatori sunt,” se completează cu cuvintele „precum și a instituțiilor din teritoriul administrat.”	Amendament Deputat Fiodor Gagauz	Se propune la punctul 74 articolul I al proiectului de lege de completat cu următorul conținut: „În denumirea articolului 141 și în întregul text, cuvintele „autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia” de exclus. Se completează codul cu articolul 141 ¹ cu următorul cuprins: „Articolul 141 ¹ Atribuțiile autorităților administrației publice locale ale UTA Găgăuzia. (1) Adunarea Populară a Găgăuziei, în limitele competenței sale stabilite prin Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri) nr.344/1994, adoptă legi locale în domeniul educației și științei, precum și inițiază audieri și controlul implementării legislației în domeniul educației de către autoritățile și persoanele competente; (2) Comitetul Executiv al Găgăuziei își exercită atribuțiile în limitele competenței sale stabilite prin Legea privind statutul juridic al Găgăuziei (Gagauz Yeri) nr.344/1994, în special: a) asigură punerea în aplicare a politicii educaționale a statului	Nu se acceptă	Normele privind completarea cu art. 141 ¹ sunt de natură să creeze un paralelism legislativ. Or, regulile de tehnică legislativă prevăzute în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative interzic paralelismul în reglementare pentru a nu fi admisă reglementarea juridică a aspectelor ce vizează același obiect sau aceleași relații sociale în stipulări normative diferite.

<p>și ale UTA Găgăuzia în domeniul educației:</p> <p>(1) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia, în limitele competențelor stabilite de legislație, au următoarele atribuții în domeniul educației:</p> <p>(...) d) asigură funcționarea eficientă a rețelei instituțiilor de învățământ general ai căror fondatori sânt, în baza indicatorilor de eficacitate, eficiență și performanță;</p> <p>e) pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ din teritoriul administrat;</p> <p>f) asigură condiții adecvate de activitate pentru personalul didactic și de studii pentru elevi;</p> <p>g) susțin și încurajează activitatea de formare profesională continuă a cadrelor didactice;</p> <p>h) susțin și încurajează participarea elevilor la concursuri și olimpiade școlare;</p> <p>i) asigură, împreună cu părinții, școlarizarea copiilor cu vârsta cuprinsă între 6 (7)-16 ani;</p> <p>j) adoptă decizii privind optimizarea și dezvoltarea rețelei instituțiilor de învățământ din teritoriul administrat, în baza indicatorilor</p>	<p>căror fondatori sunt," se completează cu cuvintele „precum și a instituțiilor din teritoriul administrat.”</p>	<p>Dezvoltate</p> <p>Marcel Moraru</p>	<p>completea cu litera o) cu urmatorul cuprins:</p> <p>„o) realizează evaluarea accesibilității în toate instituțiile de învățământ ai căror fondatori sunt”</p> <p>Art. 141 se va completa cu un alineat nou (11), cu urmatorul cuprins:</p> <p>„(11) Prin noțiunea de evaluare prevăzută la alin. (1) lit. o), se presupune procesul de identificare și înregistrare a potențialelor obstacole/bariere față de exercitarea deplină și în condiții de egalitate a accesului fizic în instituțiile de învățământ precum și a accesibilității la serviciile publice în domeniul educației oferite de acestea, de către persoanele cu cerințe educaționale speciale. Evaluarea respectivă se efectuează anual și urmează să fie întocmită astfel, încât să permită estimarea de către subdiviziunile abilitate a costurilor necesare pentru înlăturarea acestor obstacole sau bariere într-un termen rezonabil. Realizarea acestei atribuții se efectuează împreună cu managementul și/sau persoanele cu funcții de răspundere delegate în acest sens din cadrul structurilor instituționale de învățământ.”</p>	
--	---	--	--	--

	<p>eficacitate, eficiență și performanță;</p> <p>k) delimitează districtele școlare ale instituțiilor de învățământ general ai căror fondatori sânt;</p> <p>l) monitorizează activitatea instituțiilor de învățământ private din teritoriul administrat;</p> <p>m) asigură transportarea gratuită a elevilor și cadrelor didactice la și de la instituțiile de învățământ în localitățile rurale, pe distanțe ce depășesc 2 km;</p> <p>n) contribuie la plasarea în câmpul muncii a absolvenților orfani.</p> <p>(2) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia asigură funcționarea instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sânt.</p> <p>(3) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia angajează și eliberează personalul de conducere al instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sânt.</p> <p>(4) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia elaborează și prezintă Ministerului Educației și Cercetării un raport anual privind starea învățământului din teritoriul administrat, pe</p>				
--	---	--	--	--	--

70	care îl publică pe paginile web oficiale ale lor. Metodologia de elaborare și de publicare a raportului este stabilită de Ministerul Educației și Cercetării.	Art. 142. Atribuțiile autorităților publice administrației locale de nivelul întâi în domeniul educației Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, în limitele competențelor stabilite de legislație, au următoarele atribuții în domeniul educației: a) contribuie la respectarea legislației în domeniul educației în teritoriul administrat; b) realizează conducerea, monitorizarea și contribuie la evaluarea instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sânt; c) asigură colaborarea dintre instituțiile de învățământ ai căror fondatori sânt; d) pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ din teritoriul administrat; e) asigură condiții adecvate de activitate pentru personalul instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sânt și condiții de întreținere pentru copii;	75. Art. 142: la litera b) se completează cu textul „, pe dimensiunea financiară și de dezvoltare a instituțiilor”; la litera g), cuvintele „educație antepreșcolară și de învățământ preșcolar” se substituie cu cuvintele „educație timpurie”.	Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare Marcel Moraru	Se propune completarea punctului 75 articolul I al proiectului de lege cu următorul conținut: „Articolul 142 alineatul (1) se va completa cu litera l) cu următorul cuprins: „l) realizează evaluarea accesibilității în toate instituțiile de învățământ ai căror fondatori sunt” După textul de la lit. l) art. 142 se va completa cu următorul cuprins: „Prin noțiunea de evaluare prevăzută la alin. (1) lit. o), se presupune procesul de identificare și înregistrare a potențialelor obstacole/bariere față de exercitarea deplină și în condiții de egalitate a accesului fizic în instituțiile de învățământ precum și a accesibilității la serviciile publice în domeniul educației oferite de acestea, de către persoanele cu cerințe educaționale speciale. Evaluarea respectivă se efectuează anual și urmează să fie întocmită astfel, încât să permită estimarea de către subdiviziunile abilitate a costurilor necesare pentru înlăturarea acestor obstacole sau bariere într-un termen rezonabil. Realizarea acestei atribuții se efectuează împreună cu managementul și/sau persoanele cu funcții de răspundere delegate în acest sens din cadrul structurilor instituționale de învățământ.”	Nu se acceptă	Atribuția propusă prezintă o activitate de unică realizare care rezultă din atribuțiile existente și nu necesită a fi menționată în Cod.
----	--	--	--	---	--	---------------	--

<p>f) susțin și încurajează activitatea de formare profesională continuă a cadrelor didactice; g) asigură, împreună cu părinții, înscrierea în instituțiile de educație antepreșcolară și de învățământ preșcolar a copiilor de vârstă preșcolară; h) adoptă decizii privind optimizarea și dezvoltarea rețelei de instituții de învățământ ai căror fondatori sânt; i) delimitează, după caz, districtele instituțiilor de învățământ preșcolar ai căror fondatori sânt; j) angajează și eliberează personalul de conducere al instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sânt.</p>		<p>Propunere Federația Sindicală a Educației Științei</p>	<p>Se propune la articolul I al proiectului de lege de completat cu un punct nou cu următorul conținut: „De completat articolul 144 cu principiul de finanțare a instituțiilor de educație timpurie „banul urmează copilul”.”</p>	<p>Nu se acceptă</p>	<p>Codul educației deja conține această prevedere prin stipularea faptului că finanțarea de bază a învățământului general se face după principiul „banul urmează elevul”. Subliniem că învățământul general include învățământul preșcolar (a se vedea art. 20 din Cod). Atât în redacția actuală, cât și în cazul aprobării modificărilor propuse, Codul prevede finanțarea învățământului general, inclusiv preșcolar. Formula de finanțare pentru educația timpurie este la etapa de discuții pe platforma Comisiei Paritare.</p>
<p>Art. 144. Principiile de finanțare a instituțiilor publice de învățământ general</p>		<p>Propunere AO “Părinți Solidari”</p>	<p>Se propune la articolul I al proiectului de lege de completat cu un punct nou cu următorul conținut: „Se propune de completat art. 144 cu prevederi care să stipuleze că finanțarea instituțiilor de învățământ trebuie să</p>	<p>Nu se acceptă</p>	<p>Pachetul standard de servicii educaționale nu se va echivala cu suma finanțărilor pentru învățământul public. Atât în redacția actuală, cât și în cazul aprobării modificărilor propuse, Codul prevede finanțarea învățământului general,</p>

				acopere integral cheltuielile pentru pachetul standard de servicii."		inclusiv preșcolar. Formula de finanțare pentru educația timpurie este la etapa de discuții pe platforma Comisiei Paritare.
73	Art. 145. Modalitățile de finanțare și gestionare financiară a învățământului		Propunere a Federației Sindicale a Educației și Științei	Se propune de completat punctul 77 articolul I al proiectului de lege cu următorul conținut: „Articolul 145 de completat cu principiul de finanțare a instituțiilor de educație timpurie „banul urmează copilul”.”	Nu se acceptă	Codul educației deja conține această prevedere prin stipularea faptului că finanțarea de bază a învățământului general se face după principiul „banul urmează elevul”. Subliniem că învățământul general include învățământul preșcolar (a se vedea art. 20 din Cod). Atât în redacția actuală, cât și în cazul aprobării modificărilor propuse, Codul prevede finanțarea învățământului general, inclusiv preșcolar. Formula de finanțare pentru educația timpurie este la etapa de discuții pe platforma Comisiei Paritare.
74	Art. 157 Guvernul: a) în termen de o lună de la intrarea în vigoare a prezentului cod, va elabora și va prezenta Parlamentului proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259-XV din 15 iulie 2004, în vederea asigurării activității de cercetare în învățământul superior; b) în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentului cod, va aproba pachetul standard de servicii educaționale pentru învățământul general; c) în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod: - va elabora și prezenta Parlamentului propuneri privind		Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare Marcel Moraru	Se propune de completat articolul I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul conținut: „Articolul 157 se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a articolului 19 1 va elabora și aproba un mecanism național consolidat de identificare și abordare a tinerilor predispuși să-și întrerupă studiile sau, după finalizarea acestora, să se afle în dificultatea de a se integra pe piața muncii”	Nu se acceptă	Propunerile înaintate ar putea să fie dezvoltate fără de a fi necesar intervenții în Codul educației.

legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod; - va aduce acte/sale normative în concordanță cu prezentul cod și va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia; d) va examina practica învățământului la domiciliu la solicitarea părinților sau a altor reprezentanți legali ai copiilor și elevilor și va prezenta Parlamentului propuneri de modificare a prezentului cod în vederea oferirii dreptului la acest gen de instruire; e) va examina practica statelor membre ale Uniunii Europene în domeniul educației antepreșcolare și va prezenta Parlamentului propuneri de modificare a prezentului cod privind organizarea, tipurile și modalitățile de finanțare a serviciilor de educație antepreșcolară.				Propunere Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare Marcel Moraru	Se propune completarea articolului I al proiectului de lege cu un punct nou cu următorul text: „De completat Codului Educației cu un capitol nou cu privire la prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și a hărțuirii sexuale în sistemul educațional: „Capitolul VII. Prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare și hărțuirii sexuale în sistemul educațional	Nu se acceptă	Prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și a hărțuirii sexuale constituie obiect de reglementare a altor acte legislative care sunt aplicabile sistemului educațional în egală măsură ca și în alte domenii ale vieții sociale. Aspecte specifice sistemului educațional sunt dezvoltate prin intermediul politicilor de protecție în instituțiile de învățământ.
75							

				<p>manifestare, sunt interzise între toate persoanele care fac parte din comunitatea universitară/scolară, indiferent de statutul pe care îl ocupă în cadrul instituției: elevi/e, studenți/te, masteranzi/de, profesori/oare, cercetători/e, personal auxiliar sau administrativ.</p> <p>Art. 4. Pentru prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare și hărțuire sexuală, instituțiile de învățământ de toate nivelele sunt obligate:</p> <p>a) să adopte proceduri interne care prevăd mecanismul de intervenție în cazurile de discriminare și/sau hărțuire sexuală, conform unor proceduri detaliate, aprobate de către Guvern, după consultarea partenerilor sociali;</p> <p>b) să instruiască anual personalul didactic și auxiliar pentru a-i sensibiliza față de potențialele cazuri de discriminare și/sau hărțuire sexuală, conform unor proceduri detaliate, aprobate de către Guvern, după consultarea partenerilor sociali, care vor referi printre altele la:</p> <p>c) să introducă în programele de studii în instituțiile de învățământ de toate nivelele ore/cursuri cu referire la diminuarea și eliminarea tuturor formelor de discriminare, hărțuire, abuz sexual și violență.</p> <p>4) Încălcarea legislației de către conducerea instituțiilor de învățământ, prin nerespectarea obligației de a întreprinde măsuri de prevenire, examinare și intervenție în cazul când se constată acte de discriminare și/sau hărțuire sexuală în cadrul procesul educațional, obstrucționarea procesului de reclamare a cazurilor de discriminare și/sau hărțuire sexuală, persecutarea</p>
--	--	--	--	--

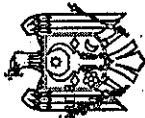
				<p>pentru depunere în organul competent a plângerilor privind discriminarea și/sau hărțuirea sexuală, se pedepsește conform legii.</p> <p>Totodată, în Dispoziții finale se va introduce următoarea sintagmă:</p> <p>” în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Ministerul Educației și Cercetării va aproba și instituționaliza metodologia pentru a evalua maturitatea proceselor interne ale unei instituții educaționale din perspectiva prevenirii și combaterii tuturor formelor de discriminare și a hărțuirii sexuale.”</p>	<p>Se propune potrivit regulilor de elaborare a actelor normative ce țin de formarea și modul de sistematizare a conținutului acestuia, conținutul textului expus la art. II se va expune la art. III, iar textul expus la art. III se va expune la art. II.</p> <p>Totodată, la art. II reglementările privind intrarea în vigoare a actului normativ se vor situa la alin. (1), iar reglementarea privind obligația Guvernului se va situa la alin. (2).</p>	Se acceptă	
76	<p>Art. II. – Legea nr. 1070/2000 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor instituțiilor învățământ superior și mediu specialitate (Monitorul Oficial Republicii Moldova, 2000, nr. 94-97, art. 382), cu modificările ulterioare se abrogă.</p> <p>Art. III. – Guvernul, în termen de 6 luni, va aduce actele</p>	<p>Propunere Direcția generală juridică</p>					

		sale normative în concordanță cu prezenta lege. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. I pct. 65 și art. II, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2024.				
77			Amendament Deputat Liliana Nicolaeșcu- Onofrei	Articolul III va avea următorul cuprins: Art. III. – Guvernul, în termen de 6 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. I, pct. 41, pct. 43 alin. 1), pct. 44 alin. 1), pct. 65 și art. II, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2024.	Se acceptă	
78		Art. III. – Legea nr. 1070/2000 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor instituțiilor învățământ superior și de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii	Amendament Deputat Fiodor Gagauz	Se propune articolul III al proiectului de lege cu următorul cuprins: „(1) Guvernul, în termen de 6 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. -(2) Prevederile articolului 134 alineatul (6) privind compensarea cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică, din contul bugetului de stat, se aplică subiectelor prezentului articol angajați de către Ministerul Educației și Cercetării și continuă activitatea în municipiile Comrat, Ceadr-Lunga și în orașul Vulcănești ale UTA Găgăuzia începând cu data de 1 ianuarie 2021.	Nu se acceptă	În conformitate cu art. 73 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde. De asemenea, articolul 7 al Codului civil stabilește că legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

	Moldova, 2000, nr. 94-97, art. 382), cu modificările ulterioare se abrogă.		- (3) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. I pct. 65 și art. II, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2024."		Se propune de exclus punctul 9, punctul 11 în partea în care se modifică articolul 21 alineatele (1) și (7) și punctul 23 din articolul I al proiectului de lege.	Se acceptă	Mentionăm că modificările propuse reflectă aspecte de oportunitate, adoptarea cărora ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului. Considerăm că autorul proiectului nu a prezentat o argumentare suficientă pentru modificările enumerate. În această ordine de idei, substituirea unor decizii ale Adunării populare ale UTAG cu deciziile Comitetului Executiv al acesteia poate duce la diminuarea complexității și nivelului de abordare a unor subiecte importante din domeniul educației. Respectiv, este propus excluderea amendamentelor propuse de autor pentru articolele 18, 21 alin. (1) și (7) și art. 48 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014.
79	9. Articolul 18: la alineatul (5), în enunțul al doilea, cuvântul „acestea” se substituie cu cuvintele „Comitetului Executiv”; la alineatul (6), cuvintele „Adunarea Populară” se substituie cu cuvintele „Comitetul Executiv”. 11. Articolul 21: la alineatul (1), cuvintele „ale UTA Găgăuzia” se substituie cu cuvintele „Comitetul executiv al unității teritoriale autonome Găgăuzia”; la alineatul (7), după cuvintele „administrației publice locale” se completează cu textul „a Comitetului executiv al unității	Amendament Deputat Liliana Nicolaescu-Onofrei					

	teritoriale autonome Găgăuzia, iar textul „acestea fiind subordonate aceluiași executor de se buget” se exclude;				
	23. La articolul 48 alineatul (3), cuvintele „Adunării Populare Găgăuziei” se substituie cu cuvintele „Comitetului Executiv” al unității teritoriale autonome Găgăuzia”.				

Digitally signed by Nicolaescu-Onofrei Liliana
Date: 2023.07.27 14:54:29 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Președintele Comisiei
Liliana NICOLAESCU- ONOFREI**

Executor: M. Șarpe, tel:022820548
E-mail: maria.sarpe@parlament.md